

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 41

CELOVEC, DNE 13. OKTOBRA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Senator Kennedy se uveljavlja

Državni tajnik Dean Rusk je dejal veteranom zunanjih vojn v New Yorku, da je Johnson eden najodločnejših predsednikov, kar jih je kdaj Amerika imela. To je govoril v zvezi z vojno v Vietnamu. Ta „odločnost“ v vojskovanju v Vietnamu, še bolj pa „odločnost“ v boju z rastočo draginjo, ki jo ta vojna prinaša, je predsedniku Johnsonu v očeh javnosti napravila kaj malo uslugo. Njegovo politiko odobrava danes komaj polovica dežele.

Senator Robert F. Kennedy, brat pokojnega predsednika Johna F. Kennedyja, ima lažji položaj. On je le senator države New York v zveznem senatu. Je to odgovorno mesto in važen položaj v vodstvu dežele, vendar na senatorju ne leži neposredna odgovornost za politiko dežele ne doma ne v svetu, četudi je pristaš predsednikove stranke. Senator Robert F. Kennedy svoj položaj dobro izkorišča. Vedno znova se javno izjavlja o vprašanih domače in zunanje politike ter zavzema pri tem stališča, ki so posebno za liberalnejše kroge dežele sprejemljivejša od onih, ki bi jih nemara nikdar ne skušal izvesti, če bi bil sam v Beli hiši.

Tako je pred nekaj meseci izjavil, naj bi Združene države priznale Južnovietnamsko osvobodilno fronto, kot to zahtevajo v Hanoju, s čimer „bi bila odprta pot“ do mirovnih razgovorov. To izjavo je potem omejil tako, da jo je dejansko skoraj preklical, ker je brez dvoma moral vedeti, da bi tako priznanje ne privedlo do razgovorov in končanja vojne v Vietnamu, ampak le do poraza ameriških ciljev v tej vojni.

V javnosti in med volivci je pa le ostal vtis, da je senator Robert F. Kennedy za končanje vojne, da je pri iskanju poti k temu cilju pripravljen tudi na „odločne“ korake.

V senatu se je zavzel za razne socialne programe v okviru boja proti revščini, češ da moramo imeti denar tudi za svoje reveže, če že žrtvujemo vsak mesec dva milijona za Južni Vietnam, za neodvisnost 14 milijonov Južnih Vietnamcev. Senator Robert F. Kennedy je dovolj zmožen poznavalec gospodarstva, da lahko vidi, da vojna v Vietnamu požira milijone in da trenutno dežela ne sme trošiti iz javnih sredstev še milijone za potrebe, ki le še lahko počakajo. Razmetavanje javnega denarja v sedanjem trenutku bi deželi več škodovalo, kot bi moglo koristiti končno tistim, ki jim naj bi prineslo „nujno“ pomoč.

Liberalni krogi javnosti, pa tudi milijoni potrebnih, za katere se je senator zavzel s svojimi predlogi, pa vendar vidijo v senatorju borca za nje in za njihove cilje.

Senator Robert F. Kennedy si je še kot pravosodni tajnik v času predsednikovanja svojega brata pridobil simpatije črncev, ko se je odločno zavzel za njihove civilne pravice na jugu dežele. Za črnske pravice se tudi sedaj od časa do časa oglašuje, da ne bi starih simpatij izgubil ter da bi si pridobil še nove med črnimi volivci ne toliko na jugu kot na severu dežele. Kot brat pokojnega predsednika J. F. Kennedyja, ki ga narod visoko spoštuje in časti zaradi njegove tragične smrti, je deležen vsaj dela tega tudi sam, ker je javnosti znano, da je bil tudi njegov ožji sodelavec in v marsičem sokrivlec njegove politike ter njegovih odločitev.

Ob opuščanju vseh teh dejstev je do neke mere razumljivo, da ugled in priljubljenost senatorja Roberta F. Kennedyja raste v vsej deželi, medtem ko predsednikov zaradi njegove težke odgovornosti za vodstvo dežele in s tem za vse, kar se dogaja doma in v mednarodni politiki, pada. Ljudje smo že taki, da vse dobro, da uspehe naglo pozabimo, medtem ko imamo tisto, kar nas tišči, vedno pred očmi.

Gallupov zavod za ugotavljanje javnega razpoloženja je dognal, da je bilo v preteklem februarju še 52 odst. demokratov za imenovanje predsednika Johnsona za ponovnega strankinega predsedniškega kandidata v letu 1968, pred kratkim pa le še 38 odst.

Za senatorja Roberta F. Kennedyja se je po Gallupovih podatkih v preteklem februarju odločilo kot za predsedniškega kandidata v letu 1968 le 27 odst. demokratov in enako število neodvisnih

Kmetovalci južne Koroške!

V nedeljo, 6. novembra 1966, bomo volili svoje poklicno zastopstvo za prihodnjih pet let. Volili bomo zastopnike v krajevne kmečke odbore, v okrajne kmečke zbornice in v Kmetijsko zbornico za Koroško.

Te volitve so za slehernega kmeta velikega pomena. Južna Koroška je še vedno gospodarsko zaostalo in zapostavljeno ozemlje, kar najbolj občuti njeno kmečko prebivalstvo. Odločujoče sile v kmetijskih zastopstvih v deželi in državi ter pri oblasteh in ustanovah, ki jim je poverjeno pospeševanje gospodarskega razvoja, posebej pa še pospeševanje kmetijstva, so južno Koroško od nekdanjega zanemarjale in ji nikdar niso posvetile tiste pozornosti in skrbi, kot so je bili ves čas deležni drugi predeli v deželi in državi.

Zato okrepimo v krajevnih kmečkih odborih, v okrajnih kmečkih zbornicah in v kmetijski zbornici vse tiste, ki nastopajo proti sedanjim premoči ene same skupine in dajmo glasove kandidatom, ki so s svojo dosežanjo dejavnostjo pokazali, da jim lahko zaupamo.

Svojstvenim problemom južne Koroške in kmečko-gospodarskim težnjam teh krajev pa hoče posvetiti svojo posebno skrb

**SKUPNOST JUŽNOKOROŠKIH KMETOV
GEMEINSCHAFT DER SÜDKÄRNTNER BAUERN**

Poziv predsednika Johnsona Sovjetski zvezi

Ameriški predsednik Johnson je pretekli petek v svojem pozornost zbujačem govoru, ki ga je imel na kongresu ameriških novinarjev v New Yorku, predlagal Sovjetski zvezi, naj bi svoje vojaške sile v Evropi zmanjšala istočasno s onimi Organizacije severnoatlantskega pakta. Nadalje je najavil pripravljenost Združenih ameriških držav omiliti napetost v odnosih Vzhod-Zahod, zlasti pa rešiti nekatere žgoče evropske probleme, kajti samo na ta način je možno doseči koeksistenco miroljubnega sodelovanja. »Američani so pripravljeni doprinesiti svoj delež,« je dejal Johnson. »Če bo potrebno, bomo branili našo svobodo, toda kjerkoli bo le možno, bomo sodelovali z Vzhodom za dosego trajnega miru.«

»Nočemo, da bi nam nesoglasja o Vietnamu in o drugih problemih preprečevali iskanje drugih poti in možnosti. Želimo, da Sovjetska zveza in evropske komunistične države vedo, da bomo mi in naši zavezniki šli vzporedno z njimi, dokler bodo oni hoteli napredovati. Vsi, Američani in Evropejci, moramo povečati naše napore. Z novimi ukrepi o sprostitvi bi morale Združene države okrepiti vezi z Vzhodom. Važna naloga za razvoj trgovine in stikov z Vzhodom in za iskanje sodelovanja v skupno korist med zahodnimi in vzhodnimi deželami se lahko izpolnjuje tudi v evropski organizaciji za trgovino in razvoj,« je izjavil ameriški predsednik novinarjem.

Glede združitve vse Evrope je Johnson izjavil: »Glavni smoter Zahoda je ozdraviti rano v Evropi, ki sedaj loči Vzhod od Zahoda in brata od brata. Ta rana se mo-

kakor je to nalogo izpolnjevala ves čas svojega delovanja. V tem času je spoznala, da tisti, ki od nekdanjega vladajo v kmetijski zbornici, še vedno ne kažejo potrebnega razumevanja za agrarnopolitične, kmečkogospodarske in kmetijskoprosvetne zahteve in potrebe južnokoroškega kmečkega prebivalstva. Obratno pa so bili zastopniki Skupnosti južnokoroških kmetov v okrajnih kmečkih zbornicah in v kmetijski zbornici vedno spet najboljši tolmači teh zahtev in potreb.

Zato jim južnokoroški kmetje tudi tokrat lahko zaupajo svoje glasove. Temu upanju se bodo oddolžili po svoji najboljši vesti in sposobnosti z vztrajnim prizadevanjem v prid vseh južnokoroških kmetov, ne glede na njihovo narodnost in strankarsko pripadnost.

Pri teh volitvah ne gre niti ne sme iti za kakršnokoli narodno-politično odločitev, ampak zgolj za čim močnejše uveljavljanje resničnih koristi južnokoroškega kmečkega prebivalstva v javnopravnih poklicnih ustanovah. Pri volitvah v nedeljo, 6. novembra, bomo dali svoj glas za

ra zdraviti z mirnimi sredstvi, s privolitvijo držav vzhodne Evrope in Sovjetske zveze. To je najvažnejša stvar za mir. Izboljšati moramo odnose med Vzhodom in Zahodom, da bomo lahko združili obe Nemčiji v eno samo državo. Naša naloga je doseči spravo med obema blokoma, preiti od ožje zamisli miroljubnega sožitja k širšemu pogledu miroljubnih obveznosti.«

V trgovini z Vzhodom je Johnson javil presenetljive ukrepe:

■ Združene države Amerike bodo zmanjšale nadzorstvo nad izvozom na Vzhod za stotine nevojaških proizvodov.

■ Pooblastile bodo Izvozno-uvozno banko, da jamči trgovinski kredit drugim štirim evropskim komunističnim državam, to je Poljski, Madžarski, Bolgariji in Češkoslovaški (Jugoslavija in Romunija že uživata te ugodnosti).

■ Zunanje ministrstvo Združenih držav

že leta 1968 ali bo čakal do leta 1972, ko Johnson po zakonu ne bo mogel več kandidirati, četudi bi bil zdrav. Večina je mnenja, da Robert F. Kennedy ne bo nastopil leta 1968, če bo predsednik Johnson tedaj še zdrav in živ ter bo hotel ponovno kandidirati, da pa se bo pognal za to, če Johnson ne bo kandidat. Ob rasti popularnosti R. F. Kennedyja očito pada v javnosti popularnost podpredsednika ZDA Humphreya, ki mora nositi odgovornost za uradno politiko dežele, četudi nemara nima veliko besede pri njenem vodstvu. Tako napovedujejo, da bo Johnson nemara leta 1968 pustil Humphreya na cedilu in povabil za podpredsedniškega kandidata R. R. Kennedyja, kar naj bi demokratom pomagalo do gotovejšje in sijajnejše zmage, njujorškemu senatorju pa približalo vrata Bele hiše.

A. D.

Amerike bo proučilo tehnične ukrepe, ki naj olajšajo dolg Poljske.

■ Odobrile bodo finansiranje po Izvoznivozni banki za izvažanje ameriških izdelkov, ki so namenjeni novim avtomobilskim napravam, ki jih bo tovarna Fiat zgradila v Sovjetski zvezi.

■ Sprostili bodo odločbe o potovanju v komunistične države v Evropi in Aziji.

Johnson je nato govoril o tehničnem in znanstvenem sodelovanju s Sovjetsko zvezo in je dodal: »Skupno s temi postopnimi koraki za povečanje vezi med Vzhodom in Zahodom moramo sprejeti ukrepe za odpravo ozemeljskih in obmejnih sporov kot vir trenja v Evropi. Atlantske države nasprotujejo uporabi sile za spremembo sedanjih meja. Trajanje starih sovrašttev ni nikomur v korist. Težimo po pravi evropski spravi.«

Johnson je še dejal, da so Združene države pripravljene sodelovati pri vsaki mirovni pobudi.

Podgorni je zbolel

Predsednik vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Nikolaj Podgorni, ki je moral svoj uradni obisk v Avstriji preložiti zaradi nenadnega obolenja, je na poti okrevanja. To so javili v torek uradno v sovjetskem zunanjem ministrstvu. Njegov sedemdnevni obisk je bil najavljen za ponedeljek, 10. oktobra.

Predstavnik zunanjega ministrstva je dejal, da gre predsedniku že bolje in upa, da bo lahko v nekaj dneh nastopil potovanje v Avstrijo.

Na Dunaju pa niso taki optimisti in pravijo, da bi mogel biti datum obiska šele konec oktobra ali v začetku novembra. Zvezni predsednik Franz Jonas je v torek sprejel sovjetskega veleposlanika na Dunaju B. F. Podzeroba, ki je tudi javil našemu predsedniku bolezen Podgornega. Podzerob je izrazil ob tej priložnosti upanje, da naj bi bil obisk čimprej.

Sovjetski tisk je, kar je precej nenavadno, pisal o bolezni predsednika vrhovnega sovjeta podrobno. Zanimivo, da sovjetski tisk sicer nič ne piše o obolenjih visokih političnih osebnosti. Opazovalci menijo, da je tisk pisal tako podrobno zategadelj, da bi razpršili dvome, po katerih naj bi preložili obisk v Avstriji iz političnih razlogov.

Poljski partijski obisk v Moskvi

Poljsko-sovjetski pogovori, pri katerih so verjetno v ospredju vprašanja, kot so to Vietnam in Kitajska, so se pričeli v ponedeljek v Moskvi. Tja sta namreč prispela na enotedenski uradni obisk vodja partije Gomulka in ministrski predsednik Cyrankiewicz. Opazovalci menijo, da razpravljajo na tem sestanku tudi o vprašanju sklicanja komunistične svetovne konference, ki naj bi obsodila Kitajsko. Znano je, da so poljski komunisti z Gomulko na čelu v preteklosti svarili pred popolnim prelomom s Kitajsko.

Uradni poljski obisk v Moskvi služi tudi k razčiščenju vprašanj, ki jih je sprožil ameriški predsednik Johnson v svojem govoru pretekli petek na novinarskem kongresu v New Yorku, predvsem pa je važno vprašanje o obojestranski opustitvi vojaških sil v Evropi.

Sovjetski vodja partije Brežnjev je pred nekaj tedni obiskal Bolgarijo, Madžarsko in Jugoslavijo, medtem ko je v Moskvi sprejel zastopstva Vzhodne Nemčije in Češkoslovaške. Le Romunija in seveda Albanija sta bili izvezti od teh stikov.

Gomulka in njegova partija sta bila zadnja v vzhodnem bloku, ki sta obsodila kitajsko »kulturno revolucijo«.

Politični teden

Po svetu . . .

SVETI OČE PAVEL VI.: MIR DOSEČI S POGAJANJI

Z ganljivim pozivom za mir v Vietnamu in vobče povsod na svetu je sv. oče otvoril v torek, 4. oktobra zvečer, s sveto mašo na Trgu sv. Petra v navzočnosti okoli 250.000 vernikov »mesec molitve za mir«.

V svojem četrtturnem nagovoru pred vhodom v baziliko sv. Petra se papež Pavel VI. ni obrnil izrecno le na katoliške vernike, temveč na vse druge kristjane in drugoverce na svetu.

Sv. oče je ob tej priliki omenil poziv za mir, ki ga je izrekel pred letom dni pred glavno skupščino Organizacije združenih narodov v New Yorku, in s svojo zadnjo »Christi Matri Rosarii« (Kristusovi Materi rožnega venca). Nato je papež ugotovil, da so se od lani pogoji za mir na svetu poslabšali. Zato je treba vztrajno iskati mir na osnovi ljubezni do vseh ljudi.

Med sveto daritvijo je bil tudi poseben obred za mir, med katerim je papež izmolil uvodno molitev v latinščini, nato pa sedem dečkov različnih narodnosti v materinih jezikih. Molitve so prebrali v italijanščini, francoščini, angleščini, nemščini, španščini, poljščini in v vietnamskem jeziku.

Ob tej priložnosti je bila posebna slovesnost tudi v Sajgonu, kjer je papežev poslanik Pignedoli govoril o dveh Vietnamih in o prošnjah, da se vrne mir v Vietnam.

Italijanska televizija pa je oddajala poseben program, posvečen »dnevu miru«, katerega je proglasil sv. oče Pavel VI. ob prvi obletnici svojega obiska v glavni skupščini Organizacije združenih narodov. Med oddajo so prečitali številne poslanice in pisma papežu. Oddaja se je pričela z izjavo tajnika OZN U Tanta, bivšega predsednika glavne skupščine Fanfanija, nato pa so sledile izjave budistov, rabinov in drugih znanih osebnosti.

ZUNANJI MINISTER TONČIČ V ORGANIZACIJI ZDRUŽENIH NARODOV

V izčrpnem govoru o stanju južnotirolskih pogajanj je avstrijski zunanji minister dr. Lujo Tončič Sorinj poročal članom glavne skupščine Organizacije združenih narodov, da so v preteklem letu dosegli precejšen napredek, vendar bi bilo treba bistvene točke še razčistiti.

Zunanji minister dr. Tončič je v svojem velikem govoru spomnil člane glavne skupščine svetovne organizacije na to, da je ta že dvakrat, to je leta 1960 in 1961, priporočila Avstriji in Italiji, da bi poravnali spor o uresničenju pariške pogodbe s pogajanj. Po kratkem orisu pogajanj je avstrijski minister izjavil, da so se pogovori zadnjega leta osredotočili na to, še odprta vprašanja razjasniti s ciljem, ustvariti učinkovito in mednarodno jamstvo samoupravljanja za nemško govorečo manjšino. V tej zvezi je minister dr. Lujo Tončič Sorinj opozoril na dejstvo, da je vsaka rešitev še odprtih problemov odvisna samo od volje obeh držav; Italija je svojo dobro voljo ponovno naglasila.

»Pod temi okolnostmi,« je dejal minister, »lahko upamo, da bomo sedanja nasprotstva poravnali v najbližji bodočnosti. S tem bi dobila manjšina na Južnem Tirolskem občutek varnosti, ki se sklada z visokimi ideali in cilji Organizacije združenih narodov.«

Dr. Tončič bi bil močno vesel, če bi mogel glavni skupščini svetovne organizacije sporočiti uresničenje pogodbe, saj bi to imelo daljnosežne posledice, ker bi se s tem poglabilo zaupanje med obema narodnostima skupinama, in hkrati javiti članicam, da je bilo izvedeno naročilo resolucije Organizacije združenih narodov.

Načeloma je avstrijski zunanji minister dr. Tončič ugotovil, da nasilje, katerega uporabo Avstrija odločno odklonja, ne bi podobenimi okoliščinami pripeljalo vprašanja Južne Tirolske do rešitve.

V splošnem delu svojega govora pa je dr. Tončič izjavil, da bi bilo treba v vietnamskem vprašanju najti politično rešitev, predno naraščajoča zaposlitev obeh nasprotnikov ne bi uničila vseh izgledov mirovnih pogovorov.

V svojem govoru pred glavno skupščino Organizacije združenih narodov je naš mi-

nister izrazil željo Avstrije, da bi rada sodelovala pri veliki nalogi pomoči dežel v razvoju. Avstrijska vlada je sklenila predlagati Dunaj kot sedež Organizacije združenih narodov za industrijski razvoj, v primeru, ako bi se odločili za ustanovitev tajništva te organizacije izven stalnega sedeža Organizacije združenih narodov v New Yorku.

TITO ZAHTEVAL REFORMO MARKSIZMA

Šele v sredo, dne 5. oktobra, so objavili v Beogradu govor, ki ga je imel jugoslovanski predsednik maršal Tito v torek, 4. oktobra zvečer, pred centralnim komitejem jugoslovanske komunistične partije.

Tito je v tem svojem obširnem referatu dejal, da ni vloga komunistov širiti načrtno marksistično idejo neodvisno od prakse, temveč jo morajo prilagajati obstoječim razmeram. Ne bi smeli kar slepo slediti marksistični ideji, ker je neoporečno, da bi Marks svoje ideje dandanes drugače oblikoval, kajti v času, ko je živel, ni mogel predvidevati sedanjih dejstev.

Pred Titovim govorom je centralni komitej enoglasno sklenil izključitev nekdanjega podpredsednika Rankovića iz komunistične partije. Rankoviću so očitali, da si je iz varnostne službe ustvaril svojo lastno silo znotraj komunistične partije. Tito se je podrobno bavil s slučajem »Ranković« in dejal: »Ta človek je imel čezmerno oblast, ker smo mu popolnoma zaupali. To je bila tudi naša odločilna napaka. Varnostno službo pa ne smemo v celoti napačiti in obsojati, kot se je to zgodilo. Kritizirati moramo le posamezne osebe. Ker pa so bili krivci sedaj kaznovani, moramo razpad varnostne službe preprečiti in njen sestav okrepiti.«

V nadaljevanju svojega govora se je Tito izrekel proti vsaki posebni pravici znotraj komunistične partije. Negativno dejavnost nekaterih novinarjev je treba najostreje obsoditi. Časopisna uredništva so dolžna poročila natančno pregledati. Če tega ne bodo upoštevala, se mora proti njim uvesti »sodni postopek«.

PO OBISKU BREŽNJEVA V BEOGRADU

O namenih potovanja glavnega tajnika Sovjetske komunistične partije Leonida Brežnjeva v Beograd, Sofijo in Budimpešto niso bila izdana uradna sporočila. Zato se mora tisk omejiti na ugibanja o namenih teh obiskov. Že pred prihodom Brežnjeva v Beograd je dopisnik pariškega lista »Figaro« izrazil domnevo, da bosta Brežnjev in Tito govorila o sovjetsko-kitajskih odnosih. Brežnjev bo gotovo pozor-

no poslušal izvajanja predsednika Tita, pravi dopisnik, glede mednarodnega položaja, ker ima Tito že velike izkušnje v zunanjepolitičnih problemih ter so v Moskvi njegove temeljite sodbe v tem pogledu cenjene. Dopisnik milanskega »Corriere della sera« iz Moskve sklepa na podlagi pisanja sovjetskega tiska, da se je Brežnjev na svojem potovanju po Balkanu dotaknil ne samo položaja v Vietnamu, temveč tudi odnosov med komunističnimi partijami. Moskva si prizadeva, da bi prišlo do popolne enotnosti med socialističnimi državami glede politike nasproti Kitajski pa tudi glede Vietnama. Ulbricht ima določene pomisleke proti zbližanju med Romunijo in Zahodno Nemčijo.

KONFERENCA V MANILI PRELOŽENA

Kot je naš list v 39. številki pisal, bi morala biti 18. oktobra v Manili na Filipinih vrhunska konferenca vladnih in državnih voditeljev Združenih držav Amerike in vseh azijskih držav, ki podpirajo mirovno prizadevanje Amerike v vietnamskem sporu. Sedaj pa so jo preložili na 28. in 29. oktober. Tako je izjavil filipinski predsednik Marcos in dodal, da se bo konference udeležilo sedem držav. Zastopstvo Združenih ameriških držav bo vodil osebno sam predsednik Johnson. Kot vzrok preložitve navajajo prošnjo nekaterih udeležencev dežel na tej konferenci.

Toda iz Washingtona poročajo, da vlada ZDA z diplomatskega in političnega stališča verjetno ne goji prevelikega upanja, da bo po konferenci prišlo do kakšnega novega stika ali nove pobude v smeri miru. Istočasno pa se uradno izjavlja, da bo konferenca nekakšen uvod za širšo azijsko konferenco za mir. Toda mir je, kot se zdi, zelo daleč, če upoštevamo, da je sedaj v Vietnamu 317.000 ameriških vojakov in da vladni krogi celo govorijo, da se mora to število vojakov povečati do konca decembra na 350.000. Vendar pa v Washingtonu sedaj niso hoteli potrditi vesti, da je že določenih 75.000 vojakov za vhod v Vietnam v prihodnji pomladi. Hkrati se govori, da bo vlada od kongresa zahtevala še 10 milijard dolarjev za vojno v Vietnamu takoj po novembrskih volitvah. Po drugi strani pa v Washingtonu domnevajo, da bo prišlo do politične rešitve vietnamske vojne zaradi — kar je pa pravi paradoks — zaostritve vojne, do katere bo prišlo z večjim posegom Sovjetske zveze, ki je nedavno sklenila s hanojsko vlado nov sporazum o vojaški pomoči. Na ta razvoj pa je treba gledati tudi z vidika vedno večje zaostritve kitajsko-sovjetskega spora. Kitajska vlada je namreč prepovedala celo stike med sovjetskimi vojaškimi svetovalci v Severnem Vietnamu in kitajskimi strokovnjaki ter vedno bolj ovira pošiljanje sovjetskega vojaškega materiala v Hanoj po kitajskem ozemlju.

. . . in pri nas v Avstriji

Klaus najavi, da je ministrski odbor za energijsko načrtovanje izdelal osnutek za premog kot najobčutljivejši del tega programa. Ta osnutek, ki je izročil pristojnim ministrstvom in deželnim vladam v presoji.

DRŽAVNI TAJNIK TAUS PONOVILO POVABILO SOCIALISTOM

Državni tajnik Taus je v četrtek, dne 6. oktobra, na neki tiskovni konferenci o novem zakonu ÖIG (Avstrijska industrijska upravna družba) za upravljanje podražljive industrije, obnovil povabilo Avstrijske ljudske stranke socialistom, da bi poslali zastopstvo v predstojništvo in nadzorni svet družbe. Taus je ob tej priliki naglasil, da bi bil vesel, če bi Avstrijska socialistična stranka sodelovala pri delu novega zakona Avstrijske industrijske upravne družbe. Prometni minister dipl. inž. dr. Ludwig Weiß pa je sporočil, da so v proračunu za leto 1967 poleg investicijskega sklada predvidena še dodatna sredstva za podražljivo industrijo.

O položaju in nalogah Avstrijske industrijske upravne družbe je Taus dejal, da mora biti ta močna in dobiti zmožna oseba. Tu ne gre le za čisto posredovalčevu opravilo med podjetji, marveč za pristno vplivno področje. Da bi nastal z večjim združenjem državnih podjetij državni kapitalizem, se ni treba bati, je dejal državni tajnik Taus, kajti celo popolna strnitev teh, dano v mednarodnem merilu »pod srednje veliko«.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenske skladbe pri nemški založbi

Glasbena založba Hans Gerig v Kölnu je v zadnjem času upoštevala v svojem programu že več del jugoslovanskih komponistov. Najnovejši katalog te ugledne založbe navaja tudi izdajo del slovenskega komponista Uroša Kreka (naše glasbeno občinstvo ga je spoznalo na nedavnem koncertu simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, ko so igrali njegovo stvaritev »Simfonietto«). V zbirko Nova jugoslovanska klavirska glasba v uredništvu dr. Rudolfa Lücka pa so uvrščeni od slovenskih skladateljev: Slavko Osterc, Primož Ramovž, Jakob Jež in Janez Matičič.

Likovne razstave

V mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah je odprta nova razstava umetniških del bohinjskega rojaka akademskega slikarja Albina Polajnarja. Slikar jeseniškemu občinstvu ni neznan, saj je pred leti na Jesenicah že razstavljal. Umetnik razstavlja 21 del, so to olja in akvareli s tematiko iz kmečkega življenja in z vrsto alpskih motivov. Sedanja jeseniška razstava, kot pravi avtor sam, je nekakšen prerez desetletne ustvarjalnosti v razdobju 1956-66 in ima retrospektivni značaj.

V muzeju revolucije v Celju pa so odprli pred nekaj dnevi razstavo akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Stovička. Umetnik razstavlja 61 plaket in tri plastike.

V okviru stalnih umetniških razstav, ki jih prireja zdravilišče Radenska Slatina v svoji pivni dvorani pod pokroviteljstvom mariborske zveze kulturnih delavcev, je te dni odprta razstava prleškega umetnika Antea Trstenjaka. Razstavljenih je 22 akvarelov, risb in grafik.

Ivan Kos, akademski slikar iz Maribora, je prvi povabljenec letošnje likovne sezone v šostanjski Napotnikovi galeriji. Razmeroma mlada umetnostna galerija si je spričo kvaliteten razstav pridobila velik ugled v Saleški dolini in tudi v širši okolici. Tokrat so pripravili razstavo 70-letnega jubilaranta Ivana Kosa, ki razstavlja 30 akvarelov in grafik.

Černigoj na padovanskem bienalu

Na padevanskem bienalu (Italija) so pred kratkim otvorili drugi italijanski bienale sodobne grafike in mednarodno zbirko »Ex libris« (lastniško znamenje v knjigi). Izbirna komisija je iz predloženih izbrala 380 del, ki predstavljajo tri povsem ločene sekcije, in sicer: grafiko v sodobnih tehnikah, risbe, ki so čim bolj blizu grafične umetnosti, in zbirko »Ex libris«.

Na tej prireditvi, ki bo odprta še do 20. oktobra, sodeluje tudi tržaški slikar prof. Avgust Černigoj, ki je prisoten tako na drugem bienalu sodobne grafike, kot tudi v sekciji »Ex libris«. Prof. Černigoj bo sodeloval tudi na prvem italijanskem bienalu gravure, ki bo v Cittadelli (Padova) od 1. do 15. novembra. Istočasno razstavlja prof. Černigoj svoja dela v tržaški Občinski galeriji, ki bo odprta do 22. oktobra.

Josip Vidmar častni doktor ljubljanske univerze

Svet ljubljanske univerze je te dni na svoji redni seji potrdil predlog filozofske fakultete, naj ljubljanska univerza podeli Josipu Vidmarju, predsedniku Slovenske akademije znanosti in umetnosti, častni doktorat. Ljubljanska filozofska fakulteta se je bila odločila za ta predlog novembra lani.

Smrt Zorke Beletove

V visoki starosti 80 let je v goriški bolnišnici umrla 1. oktobra Zorka Belet, sestra pokojnega kanalskega dekana, pesnika in pisatelja msgr. Venceslava Beleta. Njeno življenje je bilo življenje pridne in marljive Marte, saj je vsa svoja najlepša leta in vse svoje moči posvetila bratu duhovniku kot gospodinjo.

Iz Argentine

nam poročajo, da se je slovenski pevski zbor Gal-lus včlanil v Zvezo pevskih zborov velikega Buenos Airesa. »Gallus« je sodeloval že na I. glasbenem festivalu. Sedaj je Zveza pripravila novi, II. zborovski festival, ki je bil 9. oktobra v dvorani Teatro Helios v Palomarju. Na tem festivalu je sodelovalo 11 zborov, vsak z dvema samostojnima točkama. Slovenski zbor Gallus se je predstavil z dvema motetoma našega klasika Jakoba Gallusa-Petelina s peteroglasnim Ascendit Deus in z osmeroglasnim Haec dies. Za konec pa so vsi zbori zapeli skupaj tri pesmi.

Taus je naglasil važnost sodelovanja med privatno in državno industrijo. O osebnih vprašanjih Avstrijske industrijske upravne družbe še niso nič konkretnega odločili, vendar gre pri voditeljih podjetij, kakor tudi pri članih nadzornega sveta, spričo ogromnih nalog, za polno zaposlitveno dejavnost.

Kje je bila tretja Modestova cerkev

Pred nedavnim je objavil dekan v poklju Karl Bracher v časopisu Zgodovinskega društva za Štajersko (Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark) razpravo pod naslovom »Zum Problem Undroma«. Je to sicer problem, za katerega se na splošno ogrevajo samo zgodovinarji, a kljub temu je zelo zanimiv tudi za nas, saj Bracher skuša tu razjasniti vprašanje, ki nas pelje nazaj v čas prvih poskusov pokristjanjevanja Karantancev, torej naših prednikov.

Spomnimo se kratko političnega položaja karantanskih Slovencev okrog sredine 8. stoletja. Takrat je Karantancem — ki so se kakor znano, selili daleč preko meja današnje Koroške — znova pretela nevarnost s strani bojovitih Obrov. Knez Borut se je nato obrnil za pomoč na Bavarce, katerim je vladal vojvoda Odilo. Res se je zaveznikom posrečilo okrog leta 745 odbiti napad Obrov, a za Karantance je to kljub temu bil konec samostojnosti. Rešeni obrske nevarnosti so namreč prišli zdaj pod bavarsko, oz. frankovsko nadoblast. To je bilo plačilo za vojaško pomoč! Da bi Bavarci bili sigurni pred vstajo Karantancev, so jim ti morali dati s seboj večje število talcev. Med njimi sta bila tudi Borutov sin Gorazd in njegov nečak Hotimir. Vir nam poroča, da je prosil Borut, »naj ju vzgojijo v krščanski šegi in ju napravijo za kristjana.«

Nekaj let po teh dogodkih je umrl knez Borut in kratko za njim tudi njegov sin in naslednik Gorazd. Nato je »ljudski zbor dal knežjo oblast« Hotimiru, seveda s privoljenjem kralja Pipina. In Hotimir se je s posebno vnamo zavzel za širjenje krščanstva pri karantanskih Slovencih. Že ob prihodu Hotimira je njega spremljal misijonar Majoran, poseben zastopnik salzburskega škofa. Ker so pa Majoranovi uspehi po vsej verjetnosti bili bolj skromni, je Hotimir »prosil škofa Virgila, naj obišče ljudstvo njegovega rodu in ga trdno okrepi v veri.« Ta pa je »namesto sebe poslal svojega škofa, po imenu Modesta, da uči ono ljudstvo, in z njim svoje duhovnike Wattona, Reginberta, Gozharia in Latina ter diakona Ekharda z drugimi kleriki.«

Važno za širjenje krščanstva v Karantaniji je bilo dejstvo, da sta tako Virgilij kot tudi Modest, ki sta vodila ta misijon, bila Irca. Irski misijonarji so se namreč — kot to poudarja tudi Bogo Grafenauer v svoji Zgodovini slovenskega naroda — »ozirali na poganke verske šege in jih mislo nasilno dušili, marveč so jim poskušali dajati le novo, krščansko vsebino. V izdatni meri so upoštevali pri širjenju krščanstva tudi jezik ljudstva, med katerim so delovali. Končno se niso opirali v prvi vrsti na zunanje politične sile, marveč le na odločilne domače činitelje pri plemenih, pri katerih so delovali.« Vsem tem se je irska misijonska metoda Salzburga močno razlikovala od istočasnega delovanja frankovske državne cerkve.

Okrog leta 760 je torej Virgilij poslal Modesta na čelu misijonske akcije v Karantanijo kot »pokrajinskega škofa«, to se pravi, da je rabil tako za posvetitev duhovnikov kot za posvetitev cerkva posebno pobožnost. Kako kaže, je Modest imel oboje. K Modestovemu delovanju med Karantanci najdemo kratko opombo v imenitnem viru »Conversio Bagoariorum et Carantanorum.« »Ko so ti (Modest in njegovi spremljevalci) prišli h Karantancem, so tam posvetili cerkev sv. Mariji, drugo v mestu Liburniji in »ad Undrimas«. Kar se tiče cerkve, ki je bila posvečena sv. Mariji, nikdar ni bilo dvoma, da je to cerkev pri Gospe Sveti (tu je ohranjen tudi Modestov grob). Tudi o Liburniji vemo, da je to identično z imenom Triburnia ali Teurnia (danes Sv. Peter v Lesu — St. Peter im Holz — pri Spittalu). Nereseno pa je ostalo vprašanje, kje je tretja cerkev »ad Undrimas«, ki jo je postavil Modest v namen spreobrnitve karantanskih Slovencev.

Znanstveniki so si bili na jasnem, da je ta kraj treba iskati na Štajerskem, in sicer v območju Aichfelda, to je približno med Judenburgom in Knittelfeldom. Tam se namreč najde ime Undrima za dolino rečice Ingering, oziroma se je tako imenovalo posestvo (ali vas) v tej dolini. Pozneje je ime Undrima prešlo na del Murske doline v tem območju, ker je v Undrimu bil sedež dotičnega upravnega okraja. Tu so torej slovenski in nemški zgodovinarji iskali cerkev »ad Undrimas«. Celo vrsto cerkva so imenovali, a vedno so to bile samo

domneve, dokazati svoje teorije nobeden ni mogel. Že so mislili, da bo ostalo to vprašanje vedno odprto. Pojavili so se tudi že glasovi, ki so trdili, da je najbrž tretja Modestova cerkev bila porušena in popolnoma izginila.

V zadnjem času pa se je s tem problemom resno ukvarjal navdušeni lokalni zgodovinar K. Bracher in vse kaže, da se mu je posrečilo, natančno lokalizirati cerkev »ad Undrimas«. Bracher je prišel v svojih raziskovanjih do zaključka, da je ta cerkev istovetna s cerkvijo St. Johann im Felde pri Knittelfeldu in za to trditev navede celo vrsto tehtnih argumentov.

Označba lege »ad Undrimas« (Undrimas je možna) je Bracherju dokaz, da je cerkev zgrajena v kraju, kjer se potok Ingering razcepi in se v več rokavih izliva v Muro. In prav v tem trikotju stoji cerkev St. Johann im Felde. Nadalje je omenjena cerkev posvečena sv. Janezu Krstniku. Ali ni s tem dosti jasno izpovedano, kakšnim na-

Avstrija proslavila 20-letnico UNESCO

Minister dr. Piffli-Perčević o prednosti vprašanja šolske gradnje

V okviru 20-letnega obstoja UNESCO (Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo) se je vršila v torek, 4. oktobra, v veliki sejni dvorani nižjega avstrijskega deželnega dvorca na Dunaju lepa uradna slovesnost, katere so se udeležile številne visoke osebnosti javnega in kulturnega življenja, med njimi zvezni predsednik Franz Jonas, prosvetni minister dr. Piffli-Perčević itd. V imenu glavnega tajnika Organizacije združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo Renéja Maheua se je udeležil svečanosti vodja urada za vzgojno načrtovanje M. K. Andersen.

V svojem slavnostnem govoru je zvezni predsednik Jonas povedal nekaj o zgodovini in razvoju UNESCO. Dejal je, da je z njeno ustanovitvijo nastala prvič svetovna organizacija, katere cilj je mednarodno sodelovanje na področju vzgoje, znanosti in kulture. Boj proti zaostalosti nevednosti, praznoverju in predsodkom je skupna skrb vseh ljudstev na svetu in prav Organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo je najbolj poklicana, da prevzame vse te naloge. Do sedaj je bil kulturni razvoj človeštva prepuščen samemu sebi, z ustanovitvijo UNESCO pa se je začel pospeševati duhovni razvoj na najširši podlagi.

Zvezni predsednik se je ob tej priliki zahvalil vsem, ki so v teh dvajsetih letih nesebično sodelovali pri velikem delu in od leta 1948 imenu Avstrije, v okviru Orga-

menom je služila ta cerkev, namreč krščevanju novo spreobrnjenih Karantancev? Da pa je to morala biti nekaj zelo pomembna, verjetno farna cerkev, dokazuje sorazmerno veliko pokopališče, ki jo obdaja. Da to ni slučajno, nam pove zahteva Modestovega sodobnika sv. Bonifacija, da naj bo vsak, ki je živel in umrl v cerkvenem občestvu, tudi v ali pri dotični cerkvi pokopan. Značilno je tudi, da je večina kmetov iz te fare po starih zapisih svoje najemnine morala plačevati 27. novembra, torej na dan sv. Virgilija, za kar nikjer ne najdemo paralele. V tem se očitno izraža hvaležnost škofu Virgiliju, ki je v ta kraj poslal misijonarje, da so ljudem oznanjali sv. evangelij.

Ta Bracherjeva razprava je zahtevala mnogo truda in skrbnega dela, je pa tudi važen doprinos k starejši zgodovini naših krajev. Znanstveniki bodo to primerno zvali ceniti, a tudi med nami je morda marsikdo, ki z zanimanjem pogleda nazaj v preteklost, posebno še v preteklost svojega naroda. Vsi ti bodo hvaležni Bracherju za to zanimivo delo. dr. Gr. C.

nizacije združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo, prinesli dober glas.

Prosvetni minister dr. Piffli-Perčević pa je v svojem otvoritvenem govoru dejal, da se moramo pri vprašanju gradnje šol zavesti, da jim dandanes pripada bolj kot kdaj prej vzgojno-izobraževalna naloga. To načelo je zakoreninjeno v prirojeni pravici vsakega človeka, da po svojih sposobnostih svobodno izbira njemu ustrezajočo izobrazbo. To prirojeno pravico pa je treba zagotoviti zmerom večjemu številu otrok.

»Do leta 1975 bomo morali v ljudske in glavne šole sprejeti za trideset odst. otrok več kot do sedaj. Za to bomo potrebovali 5159 (ali 21,2 odstotka) več šolskih sob, kot jih imamo dandanes na razpolago. Ni izključeno, da bomo morali prav zaradi tega dejstva v tem desetletju, če bo potrebno, iti celo na nova pota v vprašanju šolskih gradenj, ker se ne sme zgoditi, da bi zaradi pomanjkanja prostora morali zavrniti del otrok od študija na višjih šolah,« je dejal ob koncu svojega govora prosvetni minister dr. Piffli-Perčević.

Iz tega vidimo, da je tako pojmovan kulturno-politični program odgovornega ministra, po katerem stopajo reprezentativne kulturne prireditve, kot so to na primer velike umetniške likovne razstave, slavnostne igre in podobno, včasih za težiščem šolske in visokošolske izobrazbe, popolnoma upravičen in pravilen.

Trivrstno gledališče in gledališče prihodnosti

V nadaljevanju tiskovne konference, ki je bila dne 28. septembra 1966, (o njej je naš list potanko pisal v predzadnji številki) so imeli koroški novinarji priliko prisostvovati v avditoriju gledališča zborovanju celotnega podjetja, na katerem je deželni načelnik sindikata »Umetnost in svobodni poklici«, prof. Gerhard Martini pozdravil članke gledališkega odbora, zlasti še upravniška gledališča prof. Böhma, ki je v glavnem ponovil že nam zgoraj znana dejstva. Nato je stopil na govorniški oder trikratni doktor Rössl-Majdan z Dunaja, ki je v svojem globoko zasnovanem predavanju »Trivrstno gledališče in gledališče prihodnosti« povedal nekaj odličnih misli.

Znanstvenik je uvodoma povedal nekaj o kulturi vobče, nato pa je dejal, da daje vsaki kulturi samo njej lastno posebnost njen milje, odnosno okolje, tako so na primer vprav avstrijska tla po svoji naravi sestavi pristna muzična tla. In kljub temu opazamo pri nas od dne do dne čedalje večjo brezbržnost, ki lahko nekega dne privede do preloma s tradicijo, kar bi seveda imelo za avstrijsko celotno kulturno dejanje in nehanje daljnosežne posledice. Kot primer je nadaljeval predavatelj dr. Rössl-Majdan žalostno dejstvo, da imamo dandanes v Avstriji manj gledališč, kot jih je imela avstroogrska monarhija. Od tedaj opazamo v Avstriji, pod vplivom poplavitve nega zahoda in železne zavese vzhoda, tako močno upadanje gledališč, da danes preti še ostanku ustavitve njene kulturne misije. Te nevarnosti se moramo zavedati, sicer se nam bo zgodilo podobno kot avstrijskemu filmu.

V nadaljevanju svojih zanimivih izvajanj

je dr. Rössl-Majdan govoril o nevarnostih tako imenovanih »stagione« (izg. stadzone-igralna doba) in »predstav velikank« za živo gledališče. »Če bomo uničili pristna kulturna tla, bo poseglo v naše kulturno življenje nekaj, kar deluje samo od sebe brez neposrednega človeškega sodelovanja, z drugo besedo, vzgledila se bo avtomatizacija. Kako pa bo izgledal jutrišnji svet, če v njem umetnost nima nobenega mesta več? Zavladati mora popolno zanikanje vseh načel (nihilizem).«

Treba je vedeti, da predstavlja gledališče notranje življenje - dušo vsakega naroda. Kar so pomenile, n. pr. za Egipčane piramide, ali za orientalske narode verski templji — gradili so jih namreč za vse čase — pomeni to za nas gledališče. Temu pa pripada pri vzgoji najširših plasti prebivalstva velika vloga. To pa je moč vršiti, če bomo razvili pri nas močno in cvetoče kulturno življenje.

Tej zahtevi more ustreči samo načrtno vodena kulturna politika. S tem v zvezi pa stalno pojavljajoče se vprašanje financiranja nima nobenega smisla, kajti, če ljudstvo ceni svoje kulturne vrednote, bo dalo tudi denar zanje, saj najde človek le v njih svoje dostojanstvo.

Ob koncu svojega predavanja je učenjak, trikratni doktor Rössl-Majdan jasno in brez ovinkov ugotovil, da bi pomenil za Celovce okrnitev trivrstnega gledališča pravi kulturni poraz. Prav zategadelj je za sindikat »Umetnost in svobodni poklici« edina in najaktualnejša naloga, da se zavzame in bori za brezpogojno ohranitev dosežane oblike celovskega gledališča (opere, operete in drame).

ŽUPAN MESTA CLEVELAND POZIVA:

Gojite slovenski jezik, kulturo in običaje

Dne 24. avgusta letos je imela K. S. K. Jednota, velika podporna organizacija slovenskih rojakov v Združenih državah, vsakoletni občni zbor. Za letos so si izbrali kot kraj občnega zbora mesto Cleveland, središče ene izmed ameriških držav, Ohio.

Na slavnostni banket je prišel tudi sedanjí župan mesta Clevelanda Ralph S. Locher. V svojem pozdravnem nagovoru je dejal, da je slovensko naselje v mestu lahko najti in ga ločiti od ostalih, ker je redno med najsnažnejšimi, najskrbnejše in najlepše urejenimi v mestu. Naj bodo hiše stare ali nove, vse kažejo, da imajo skrbne gospodinje. Pozval je vse navzoče: »Gojite in ohranjajte slovenski jezik, slovenske običaje in slovensko kulturo med mladim rodod, da bo slovenska beseda zvela v tem mestu še tudi čez 20 in 50 let.«

Iz Združenih držav nam sporočajo to vest, da jo čujejo tudi po naših dolinah, v Podjunu, Rožu, na Gurah in Zilji. Ali ne bi mogli vsega tega reči tudi za naše ljudi v Celovcu. Koliko je tudi že slovenski človek s svojo pridnostjo naredil v mestu Celovcu! Koliko snažnosti in čistosti je naš človek že oskrbel v tem mestu! Poziv clevelandskega župana velja tudi za naše ljudi, ki bivajo v Celovcu: **Gojite in ohranjajte slovenski jezik, slovenske običaje in slovensko kulturo med mladim rodod. S tem bogatite njega in mesto in končno celo našo deželo, domovino dveh narodov — sosedov!**

Msgr. Jože Žabkar v OZN

Vatikansko glasilo »L'Osservatore Romano« je objavilo uradno vest, da je papež Pavel VI. imenoval Slovenca msgr. Jožeta Žabkarja za svojega stalnega opazovalca v Organizacijo združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO).

Msgr. Jože Žabkar se je rodil v Ljubljani. Študiral je v Ljubljani in Rimu. Tam je dobil službo v državnem tajništvu in bil med drugim za tajnika apostolskemu nunciju msgr. Sigismondiju, ko je bil ta »za nuncija v vzhodni Afriki. Zaradi bolezní se je vrnil v Rim in ponovno prevzel delo v državnem tajništvu. Sedaj ga je doletela visoka čast, da ga je Vatikan imenoval za stalnega opazovalca pri Organizaciji združenih narodov (OZN). To je toliko bolj pomembno, ker je prišlo v trenutku, ko je svetovna organizacija v hudi stiski in je ogrožen celo svetovni mir.

Vsa ta dejstva močno skrbijo sv. očeta in je morda vprav zategadelj želel imeti v Organizaciji združenih narodov mlajšega (danes je msgr. Jože Žabjek 52 let star) in vsestransko izobraženega duhovnika. Papež je spoznal ravno v osebi našega rojaka pravega človeka, da ga je poslal v New York kot opazovalca v Organizacijo združenih narodov.

PREDLOG O RAZŠIRITVI ESPERANTA

Delegacija mednarodne esperantske zveze (UEA) je pod vodstvom prof. dr. Iva Lapenna pred kratkim izročila pomočniku tajnika Organizacije združenih narodov za zadeve glavne skupščine C. V. Narasimhanu predlog za razširitev svetovnega jezikovnega problema. Po predlogu bi ta problem — na kratko povedano — razrešili, če bi razširili uporabo mednarodnega jezika esperanta v mednarodnih odnosih. Predlog je podpisalo 919.895 ljudi iz 74 dežel in 3.840 organizacij, ki imajo več kakor 70 milijonov članov.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

PETEK, 14. oktobra, ob 19.30: »Streng geheim« (Strogo tajno), komedija Arthura Watkyna (poslednjič). — SOBOTA, 15. oktobra, ob 19.30: »Traviata«, opera Giuseppe Verdija. — NEDELJA, 16. oktobra, ob 15.00 uri: »Ples v Savaju« (Ball im Savoy), opereta Paula Abrahamia; 3. predstava za GWK-nedelja in ob 19.30 »Gledališče na poskusnem odru« v dvorani za vaje: »Ein Flaschenreich für die Erde« in »Die Seilpenne«. Cena vstopnic 15.— šilingov. — TOREK, 18. oktobra, ob 19.00 uri: opera »Traviata«; 1. predstava za mladinski abonmá. — SREDA, 19. oktobra ni predstave. — ČETRTEK, 20. oktobra, ob 19.30: »Paganini«, opereta Franza Leharja, premiera; 5. predstava za D-abonmá in GWG, 4. predstava za GWK-četrtek; 3. predstava za podeželski četrtekov abonmá.

Osmošolci Slovenske gimnazije

vabijo na

PRIREDITEV,

ki bo v nedeljo, 16. oktobra 1966, ob enih (13. uri) popoldne v farni dvorani v Selah, ob pol osmih (19.30) zvečer pri Tišlerju v št. Janžu.

Zabavali vas bodo: fantovski zbor, tamburaši, godci in še marsikaj veselega.

Namesto venea

na grob rajnega prelata dr. Rudolfa Blümla je daroval Narodni svet koroških Slovencev za Mohorjev dijaški dom 500.— šilingov. Odbor Družbe sv. Mohorja v Celovcu se za dar pristočno zahvaljuje.

ŠT. PRIMOŽ V PODJUNI (Pevski koncert)

V nedeljo, 2. oktobra popoldne, je gostoval v št. Primožu na povabilo prosvetnega društva »Danice« oktet iz št. Jerneja na Dolenjskem. V polni dvorani je pozdravil goste g. šolski upravitelj Valentin Polanšek. Program zapetih pesmi je bil zelo pester in zaradi tega je bilo poslušalstvo od začetka do konca v napetem pričakovanju, kaj lepega bodo še in še slišali. Povezovallec je sproti prečital besedilo pesmi. Tudi izgovarjava besedila pevcev je bila dobra. Vse je bilo v veselem razpoloženju in dalo po vsaki pesmi duška z mogočnim ploskanjem.

Gostovanje je bilo v okviru izmenjave kulturnih prireditev. Pred meseci je mešani zbor »Danice« gostoval s pevskim koncertom v št. Jerneju in Novem mestu, kjer si je ogledal tamošnje kraje in imel priliko si ogledati krasen kartuzijanski samostan Pletenje, seveda to samo moški, ki so tudi tam prenočevali in uživali gostoljubnost teh menihov. Ženske po pravilih kartuzijancev ne smejo prestopiti praga samostana.

ŠT. VID V PODJUNI

V Apačah sta se poročila Janez Smolnik, pd. Pavležev v Pogrčah in Hilda Tašek, pd. Jagovčeva v Hmelšah. Dne 18. septembra je bila v št. Primožu poroka Valentin Hanžur iz Zitare vesi in Anastazije Mohar, pd. Butejeve v Nagelčah. Dne 2. oktobra, je bila istotam poroka Jožefa Piškernik v Gluhem lesu in Marice Strugar iz Obirskega. Vesela svatba je bila obakrat pri Piceju.

Novoporočencem želimo vse dobro na njih novi življenjski poti.

V petek, dne 16. septembra, je bil v Eisenerzu pogreb rajnega Jakoba Marko, Markovega na Horcah. Dober mesec prej je bil še doma na poroki svojega nečaka. Želimo mu večni mir, njegovim sorodnikom pa velja naše toplo sožalje.

V nedeljo, dne 25. septembra, nas je obiskal č. g. Peter Stiker iz št. Jakoba in nam podelil svoj novomašniški blagoslov.

Mesto prejšnjega učitelja je nastopil z novim šolskim letom svojo službo na naši šoli učitelj Peter Weikert.

V torek, 4. oktobra, je bil pri fari pogreb Terezije Habernik, pd. Tranternikove v Spodnjih Vinarah, ki je umrla v 45. letu starosti. Rajna Terezija je bila zmeraj zdrava in nasmejana. Kdor ni vedel, da je bila mesec dni v bolnici, skoraj verjeti ne bo mogel, da je ni več med nami. Toda že dalje časa je čutila v sebi bolečine, ki jih žal ni upoštevala. Ko je bila prisiljena iskati zdravniške pomoči, pa je bilo že prepozno.

V nedeljo so jo prepeljali na dom, da se ji je izpolnila še ta poslednja želja, da je umrla na svojem domu in sicer par ur po prevozu. Veliko faranov jo je spremljalo na njeni zadnji poti. Pevci so se poslovali od nje na domu, v cerkvi in ob odprtem grobu z ganljivimi žalostinkami, č. g. župnik pa z v srce segajočim nagovorom.

Rajna je bila svojčas spretna igralka pri domačem izobraževalnem društvu.

Ohraniti jo hočemo v najlepšem spominu.

Dan navrh, 5. oktobra, je bil zopet pri fari pogreb Marije Starc iz Proboja, ki je umrla v starosti 55 let. Bila je pridna delavka, a od binkošti je bila v bolnici, pa ji zdravniška veda ni mogla več podaljšati življenja. Prestala je tudi operacijo, a zdravje se ji ni več povrnilo.

Rajnika želimo večni mir, žalujočim sorodnikom pa izražamo naše toplo sožalje.

Pri nas na Koroškem

V spomin našemu pokrovitelju ddr. Rudolfu Blümlu

Vso Koroško, prav posebno pa nas, je pretresla žalostna vest, da je umrl stolni prošt g. prelat dr. Rudolf Blüml. Bil je dolga leta pokrovitelj naše Akademije.

Slovenski bogoslovci se večkrat na mesec shajamo k sestankom, kjer obravnavamo razna teološka, kulturna in slovstvena vprašanja. Za božič in veliko noč pa priredimo večji sestanek — tako imenovano akademijo. Ne bi si mogli misliti nobene akademije brez g. prelata. Vedno se je z veseljem odzval našemu povabilu in prišel v našo sredo. Vsakega posebej je pristočno pozdravil in v tem smo občutili, s kakšnim veseljem in zanimanjem je bil v naši sredi. Vedno je ob teh prilikah izluščil nekaj globokih misli, ki so nam pomenile več kot trenutno navdušenje. Te besede so prodirale v našo notranjost in nas spodbujale k meditaciji. Zadnjič je bil v naši sredi pri postni akademiji. Pri tej nam je razlagal misterij trpljenja. Še zdaj nam zvenijo te besede kot zvonjenje iz daljave in s kakšnim veseljem smo čakali božiča, da bi nam spet podal nekaj, kar nas bi notranje dvignilo nad pusto vsakdanjost.

Prireditve osmošolcev Slov. gimnazije v Železni Kapli

Kdor je bil v nedeljo pri zadnji maši, je videl v sprednjih klopih mlade, vesele fantje, ki so recitirali mašo in prav tako peli z drugimi vred mašne pesmi. Prav zaradi tega smo bili še bolj radovedni, kaj nam bodo nudili študentje nato v farni dvorani.

Dvorana se je po maši hitro polnila in fantje so nato z veselimi obrazi dokazali, kako so bili veseli tako številnega obiska, še bolj pa zato, ker so videli tisto živo zanimanje ljudi za slovenskega dijakā, za Slovensko gimnazijo sploh.

Že po prvi tamburaški koračnici in po pozdravu »veselih samecev« — v 8. b razredu so namreč sami fantje — je občinstvo zažvelo. Posebno so nam ugajali tamburaši, kajti danes jih ne najdemo zlahka. Tamburice pač poznajo najbolje Slovani, ker se v njihovih zvokih preliva slovanski duh. Zato se nehote spomnimo na prejšnje čase ali pa na naša mlada leta. Kar strmeli smo, kako spretno so znali fantje povezati resnejše točke: igrali so namreč skeče, to je kratke smešne prizore; kot n. pr. v šoli ali pri viskiju ali koncert kvarteta »Tone Sra-

ka« ..., pač ni veliko manjkalo, da bi od smeha počili. Znatno del prireditve je izpolnila tudi moderna glasba. Bila je to slovenska ali nemška popevka, vsakdo je rad prisluhnil, posebno še spremljavi. Kot biser moderne glasbe pa je bila gotovo spiritualna popevka »Kadar sonce gre za goro, mislim jaz na svojo smrt...«, to pa predvsem zaradi mehke, lahke, mirne in in tako čudovite melodije. V primeri z drugimi popevkami je živ dokaz umerjenosti Slovenca.

Za slovo so nam pa zaigrali še nekaj poskočnih domačih melodij. Č. g. župnik Štefan Messner pa je v imenu nas vseh izrekel osmošolcem prav iskreno zahvalo za obisk. Želji g. župnika, da bi nas še obiskali, se tudi mi pridružujemo.

Dragi študentje! Ne bo več dolgo, ko bodo naši otroci v vaših rokah, ko boste predstavljali našo inteligenco na podeželju ali v mestu, na Koroškem ali v svetu sploh. Pojdite po tej poti, ki ste si jo zamislili in nam tudi pokazali, da boste v prvi vrsti, vzgled našim otrokom! Zaenkrat morete to nalogo najbolje vršiti s tem, da ostanete vzgledni učenci na Slovenski gimnaziji!

Za pomoč poplavlencem bodo zbirali gasilci. Občina je v ta namen podarila deset tisoč šilingov. Proti pokrajinskemu načrtu se je pritožilo čez 40 posestnikov. V veliki meri se jim je moglo ugoditi. Mnogim pa so morali željo po priznanju zemljišč za gradnjo odkloniti. Ni mogoče vse zazidati, kajti prebivalstvo potrebuje tudi zelene prostore za oddih. Graditi se mora pa po gotovem redu. Z breznačrtnostjo so že itak naši predniki mnogokaj skazili.

(Rojstva in poroke)

Deklice so se rodile pri Stefanu in Ljudmili Liesnig v Pliberku, pri Francu in Idi Stefici istotam, pri Josefu in Elfridi Skutl v Libučah. Dečke pa so dobili pri Emilu in Hermini Ižep v št. Jurju, pri Hermanu in Ani Hober na Rutah, pri Janezu in Ljudmili Maček v Dobu, pri Prekrniku na Komlju, pri Hutarju na Belšaku in pri Leopoldu in Mariji Kramer v Nonči vesi. Zadnja v septembru pa je privandrala deklica k Svecu in Dob.

Poročilo se je v avgustu in septembru 8 parov, med njimi učitelj Kert z učiteljico Srienc; Herman Čik z Angelo Kert in Lojze Možina z Jožefo Kosmač.

Novoporočencem želimo obilo sreče, novorojenčkom pa zdravega razvoja.

Umrl v septembru ni nobeden.

BILČOVŠ

V našem kraju bo v soboto, dne 15. oktobra, pisana kulturna prireditev prosvetnega društva »Bilka«. Sodelujejo prosvetarji iz Križ pri Tržiču. Prireditve bo ob 20. uri (osmih zvečer) pri Miklavžu. Na sporedu je petje, Avsenikova godba in prikaz slik iz domovine Avsenikov.

Sožalje ob prelatovi smrti

Ob smrti prelata dr. Rudolfa Blümla je poslal dr. Miha Kerk, bivši minister beograjske vlade, ki živi v Združenih državah Amerike, predsedniku Narodnega sveta koroških Slovencev pismo sledeče vsebine: »Dragi gospod predsednik dr. Inzko! Smrt prelata dr. Rudolfa Blümla me je hudo zadela. Bil mi je ljub in dragocen prijatelj vse iz njegovih visokošolskih let v Ljubljani. Z občudovanjem sem spremljal njegovo veliko dušnopastirsko in kulturno delo na Koroškem. Vse je delal iz ljubezni do Boga za svoje rojake. Naj bo v srečni večnosti pri Njem slovenski priprošnjik.

Zdi se mi, da je še najbolj prav, da Vam sporočim ta sožalni izraz s prošnjo, da ga sprejmete in če je treba, še komu sporočite. Z zahvalo in pristrčnimi pozdravi Vaš Miha Kerk.

Pisatelj Karel Mauser pa je naslovil na Narodni svet koroških Slovencev sledeče besede sožalja:

»V svojem imenu in v imenu vseh prijateljev koroških Slovencev izrekam Narodnemu svetu koroških Slovencev iskreno in globoko sožalje ob smrti dr. Rudolfa Blümla, velikega duhovnika in velikega Slovenca. Kakor je težka izguba zadela vas, tako je tudi nas in z Vami vred se dobro zavedamo, kako težko je polniti vrzeli, ki ostajajo za velikimi možmi.

Prosim Vas, da bi moje osebno sožalje in vse naše slovenske skupnosti sporočili tudi bližnjim sorodnikom velikega pokojnika. Naše molitve so z mrtvim in z Vami vsemi.

Z izrazi globekega spoštovanja Vaš vladni Mauser Karel.

Neodvisni tisk o manjšinskem vprašanju

Koroška »Kleine Zeitung« je objavila za 10. oktober tri prispevke, ki se nanašajo na plebiscit leta 1920 ter odnos večinskega naroda do manjšine. Za prispevke so bili naprošeni predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko, bivši generalni konzul dr. Hans Steinacher ter deželni poslanec dr. Valentin Einspieler.

Članek, ki ga je prispeval dr. Inzko, je izšel pod naslovom »Kärntens Weg in die europäische Zukunft« — »Pot Koroške v evropsko bodočnost«.

V to smer je bil zasnovan tudi komentar C. F. Peturniga za 10. oktober v celovškem radiu.

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj dopisov odložiti za drugič. Cenjene dopisnike prosimo, da nam to oprostijo.

Uredništvo

PISMA BRALCEV:

Poteptana svoboda Madžarske

V tem mesecu se spominjamo po desetih letih, ko je izbruhnila na Madžarskem revolucija tamkajšnjega prebivalstva proti komunističnemu vladnemu sistemu.

Bil je to pravzaprav zadnji poskus otrestiti se s silo komunistične nadvlade v letu 1956 v Evropi.

To je bil tisti peti dan v oktobru 1956. V tem času svet ni hotel slišati klicev, ki so prihajali iz madžarske puste. Po dolgih letih suženjstva fašističnega sistema, je bilo to jutro v oktobru navadno jutro, ki se ni razlikovalo od prejšnjih. Samo prineslo je nov pogum, novo življenje madžarskemu ljudstvu, ki je bilo razočarano od »posebne« tipa demokracije. Zahodne sile so spet enkrat spoznale resnični obraz komunizma, ko so po cestah Budimpešte rožljali težki tanki sovjetske rdeče armade — slavljene že pred leti kot rešiteljice, zmagovalke, prave branilke svobode pred Hitlerjevo Nemčijo in fašizmom. S tem vojaškim »uspehom« je bil v tistih dneh »rešen« spet narod na način, ki da velikokrat misliti, zakaj krvavijo in pustijo ameriški sinovi svoje mlado življenje na bojišču, na Daljnem vzhodu — v Vietnamu. Zahodna demokracija je spoznala, da govorjenje o miroljubni koeksistenci med Vzhodom in Zapadom ni nič drugega, kot nova taktika, nov poskus, med neštetimi drugimi, uresničiti cilj marksistično-leninistične ideologije — svetovne revolucije.

Tako je tudi ta nesrečni poizkus podeden onemu v Berlinu leta 1954, s silo se otrestiti komunizmu — spodletel. Na tisoče beguncev je zapustilo dom in domovino, šli so brez imetja po svetu z zavestjo, da more nasilje sicer otežkočiti življenjske pogoje, a duhovnega življenja in pravega pričanja ne more uničiti. dijak

V morju, na soncu in v dežju

(Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik)

V tretje gré rado — pravi pregovor. Na meni se je letos uresničil. Dvakrat sem že bil po en teden v Lovranu na oddihu, majnika in julija, pa sem se avgusta spet podal tja, da tam kakor vsako leto preživim svoj dopust.

Pa že kar v duhu vidim, kako radovedno vprašujete: kaj ste pa letos doživeli in videli? Popišite nam spet, da bomo brali! Rad vam ustrezem, samo ne pričakujte kakega napetega romana! Kaj naj se stremu možu, ki si želi počitka in okrepitev zdravja ob morju, pripeti kaj posebnega! Pa vendar se je!

Srečanje z morskim psom

V hudi vročini prvih dni nas je seveda morje vabilo v svoj objem, da nas prijetno ohladi. Zemljišče našega doma sega prav do morske obale in se pride tja z vrta skozi predor pod cesto. Toda nad kopališčem je na drevesu nabita tabla z napisom: Vojno kupališče, rezervirano za vojsko. — Riservato per la trupa — Besetzen (je res tako napisano) für die Arme! Povedali so nam pa, da vojaki kopališče le redkokdaj uporabljajo in to navadno le popoldne. In res je bilo prve dni tam dopoldne dokaj drugih kopalcev raznih narodnosti.

Tiste prve dni sem enkrat prišel v dotik z morskim psom.

Groza in strah — boste rekli — to je vendar nevarna morska zverina, riba roparica, do pet metrov dolga, z zobmi kakor drvarjeva žaga! Kako, da vas ni požrla?

Proti tej nevarni zveri so kopališča zavarovana z mrežo. Tako tudi naše kopališče. Torej do mene morski pes ni mogel dospeti, pač pa pravi pes. Neki kopalec je imel seboj črnega volčjaka in se je z njim zabaval. Metal je daleč od sebe svoj kopalni čevlji in potem sta oba, gospodar in pes, plavala ponj. Pes je plaval po svoji in bil bolj počasen, gospodar je bil hitrejši in je čevlji prvi ujel. In zopet je zamahnil s čevljem, a ga ni vrgel, spustil ga je skrivaj za hrbtom v vodo. Pes se je z vso silo pognal v smer, kjer bi naj bil čevlji in ga je iskal. V tem sem jaz na hrbtu ležec priplaval tja veslaje z rokami. V naglici je pes smatral mojo dlan za čevlji in je hlastnil po njej. Ko pa je spoznal svojo zmoto, je žalostno zajavkal. Ta prizor je pri gledalcih vzbudil mnogo smeha.

Tako sem prišel v dotik v resnici le s psom v morju, ne pa s pravim morskim psom.

Ker pa že ravno govorim o morskem psu, naj vam povem, kar mi je pripovedoval en šegav gospod. Bilo je pred več leti. Kopal sem se v Opatiji. Tisto poletje je morski pes požrl nekoga, ki se je upal predalet ven v morje. Sedel sem in se sončil na plaži. Takrat jo primaha s hitrim korakom mlada Nemka z namenom, da plane v morje. Hotel sem jo opozoriti na morebitno nevarnost zaradi morskega psa. Nemščina pa mi je tekla trdo. Nisem vedel, da pravijo Nemci morskemu psu »Haifisch«. Hotel sem označbo »morski pes« dobesedno prestaviti, pa se v naglici tudi nisem mogel spomniti, da je »pes« v nemščini »Hund«. Zaklical sem: »Freälein, nicht weit, dort Meeres — hov — hov!« Ustavila se je, se obrnila k meni in se smehljaje zahvalila v dokaz, da me je le razumela. Če je res hotela plavati daleč

venkaj in bi jo pri tem zalotil in pohrustal Meeres — hov — hov, sem ji rešil življenje.

Neki letoviščar iz Nemčije je pripovedoval sledeče. Bil sem v Dubrovniku. Ribiči so potegnili na suho mrežo z ribami. Med njimi je bila tudi ena velika, morda meter dolga. Ogledal sem si jo in ugotovil, da je mlad morski pes — »Haifisch«! sem rekel ribiču. Odgovoril je: »Nicht Haifisch, Meerfisch! Razlagal mi je: »Wenn jung, du ihn essen, gut! Wen groß, er dich essen, nicht gut!« Rad sem mu verjel, da je meso mladega morskoga psa okusno, da pa ni dobro priti v žrelo tej morski zverini, ko je že velika.

Ko je pred leti blizu Opatije morski pes nekoga napadel in požrl, se je o tem govorilo po vseh krajih. Tudi v družbi duhovnikov v našem počitniškem domu je tisti večer morski pes bil glavni predmet razgovora. Gospodje so se nato podali k počitku. Ponoči se zasliši iz ene sobe grozen krik, kakor vpije človek v smrtni nevarnosti. Vse plane pokonci in hiti k tisti sobi, odkoder je prihajal krik. Kaj zagledajo? Stanovalec te sobe je stal na postelji ob steni, z rokami se tesno oklepaj blazine in v strahu vpil na pomoč. V sanjah je bil v

Bolezni v zvezi s socialnimi pogoji in dohodki

Kako je bolezni razdelil arabski zdravnik H. Asuli — Kakšne so v tem pogledu razlike med manj in bolj razvitimi deželami — Bolezni, ki smo jih poznali pred 50 leti, skoraj ni več — Nove bolezni civilizacije.

Zahvaljujoč čedalje bolj izpopolnjenim prometnim sredstvom in zvezam, nam danes svet ni postal samo manjši in bolj domač, marveč so ta sredstva človeku obenem tudi omogočila, da usmerja svoje misli proti novim presenetljivim virom spoznanja. Mnogi novic, podatkov in pa dejstev, ki se ne nanašajo več samo na deželo ali kontinent, kjer živimo, marveč — in to prav spričo važnosti mednarodnih stikov in povečanih interesov — na ves svet, nas negibno sili na to, da pregledamo in popravimo marsikatero naše stališče, kakor tudi odkrivamo in ugotovimo nova razmerja med raznimi pojavi.

Zgodilo se je, torej, prav na osnovi tega, da je neka silno stara knjiga o farmakologiji (nauk o zdravilih), znana Farmakopeja, ki jo je napisal slavni arabski zdravnik Al Asuli, kateri je živel pred več kot 900 leti, omenjeno njegovo delo pa so potem vsi smatrali bolj za nekakšno dragoceno redkost, da je ta knjiga na osnovi najnovejših izsledkov postala danes neverjetno aktualna. Al Asuli je svojo razpravo razdelil na dva dela: prvi je nosil naslov »Bolezni bogatinov«, drugi pa »Bolezni revežev«. Če bi danes utegnili, oziroma mogli izdelati nekakšno svetovno zdravstveno zemljepisno karto, bi lahko — čeprav z manj grobimi in bolj znanstvenimi izrazi — zarisali natančno mejo med boleznimi, ki tarejo nerazvite dežele, naseljene z revnejšimi prebivalstvom, in onimi najbolj razvitimi, kjer prihajajo prav zaradi dosežene visoke življenjske ravni do izraza nove oblike bolezni.

Sicer pa je v tem pogledu zanimivo ogledati si tudi razvoj v naši državi sami. Če se pomaknemo samo za petdeset let nazaj, pa bomo že lahko ugotovili, kako različni so bili razlogi smrtnosti, ki je povprečno življenjsko dobo ljudi takrat omejila na

šali navezati nove poslovne stike. Sejem je gotovo dal novega poleta tudi avstrijskemu gospodarstvu in avstrijski zunanji trgovini, ki je v prvem polletju 1966 pokazala primanjkljaj v trgovinski bilanci. Zanimivo je, da je med jesenskim sejmom prišla do izraza težnja, in to zlasti pri tujih razstavljalcih, da bi obiskovalcem pokazali čim več živilskih proizvodov. Tej pa-nogi niso dali poudarka samo razstavljalci iz Danske, Nizozemske in Francije, temveč tudi iz Velike Britanije in iz Združenih ameriških držav.

Kupci iz vzhodnih držav so se zanimali zlasti za potrošno blago, kakor obleko, perilo, igrače in za gospodinjsko opremo.

Sama gradbena razstava na sejmu (na površini 24.000 kvadratnih metrov) je to jesen mnogo pridobila na svojem pomenu. Za to najdemo razlago že v podatku, da je teža avstrijskih gradbenih strojev v letu 1965 znašala 170.000 ton, medtem ko se je 15 let poprej sukala okoli 5000 ton.

kopališču, blizal se mu je morski pes, bežal je pred njim in se tesno oklenil obrežne skale, da ga ne zagradi z groznimi zobmi, v smrtnem strahu pa je klical na pomoč. Seveda je ves prizor vzbudil mnogo smeha, gospoda je bilo malo sram, vendar je bil vesel, da ga je morski pes preganjal samo v sanjah, ne pa v resnici.

Nekdaj je nekje živel mož, ki je rad posedal po gostilnah in si pijače navadno preveč privoščil. Nekoč je imel opravke v mestu. Takrat so bili avtomobili še neznanost, zato je zajahal konja. Na povratku ga je zopet pritegnila gostilna kakor magnet železo. Konja je privezal k plotu in se podal med vinske bratce. Tudi tokrat se ga je močno nalezal. Pri razhodu so ga tovariši posadili na konja, pa tako da je nazaj gledal. Konj je bil vaju pota. Tako sta srečno prispela domov. Žena ga je sprejela s ploho zmerjanja: »Pijanec grdi, kakšen pa si spet! Tudi klobuk si zgubil!« On pa maha z rokami in tipa okoli konjskega repa in pravi: »To ni nič čudnega, če sem klobuk zgubil! Čudno pa se mi zdi, da je konj glavo zgubil!«

Jaz glave sicer nisem zgubil, a zmanjkalo je v njej tega, kar bi vam še nadalje hotel o morskem psu pripovedovati. Zato za danes končam s kramljanjem, pa prihodnjič spet kaj bolj resnega. Srečno!

35 let, od onih, ki smo ji priča danes. V istem času so prvo mesto zavzemale razne otroške in nalezljive bolezni, pljučnica, tuberkuloza. Danes pa kljub ogromnemu napredku zdravilstva in socialne medicine, se moramo prav izboljšanim življenjskim pogojem prebivalstva zahvaliti za nove nevarnosti, ki nam groze: za razne bolezni srca in ožilja, razne vrste raka, duševne bolezni, nesreče in poklicne bolezni.

Gledan skozi takšno prizmo, se nam bo svet tudi zdal, kot da je naseljen s človeštvom v najrazličnejših fazah svojega razvoja: v deželah, kjer znaša povprečni letni dohodek manj kot 200 dolarjev na prebivalca (vsota, ki so jo določili Združeni narodi kot dokaz nerazvitosti dežele), se povprečna življenjska doba vrti okrog 30 let, kot na primer v Indiji, a bolezni, ki so tu najbolj razširjene, so prav one, ki se jih pri nas samo še spominjamo. Opaziti pa bo obenem v teh deželah tudi manjšo pri-

V EWG ne vedo kam s surovim maslom

Ali naj z njim krmijo živino — Topitev v predelovalne namene

V poljedelski politiki Evropske gospodarske skupnosti se pojavlja novo vprašanje presežkov: ne vedo kam s maslom. V Bruslju že resno razmišljajo o tem, ali ne bi maslo lahko uporabili tudi za živilsko krmijo? Če se hoče šest dežel Evropske gospodarske skupnosti znebiti več kot 80 milijonov kilogramov masla, bi morale potrošiti okoli dve milijardi 480 milijonov šilingov. Tako sporoča bruseljska komisija Evropske gospodarske skupnosti v odgovoru na neko. parlamentarno vprašanje. Ti ogromni presežki izvirajo deloma iz prejšnjega leta in obstajajo do polovice iz uvoza, deloma pa iz nadprodukcije Evropske gospodarske skupnosti. Te presežke surovega masla vskladiščeju sedaj kot topljeno maslo, ki ga prodajajo poceni predelovalni industriji.

Komisija bo verjetno morala svetu ministrov Evropske gospodarske skupnosti predložiti nove ukrepe, in sicer razmišljajo v Bruslju o sledečih ukrepih za odpravo maslene gore:

Povečanje odstotka maščobe v običajnem mleku do 3,3 odstotka v vseh deželah Evropske gospodarske skupnosti. Obvezno primešanje 10 odstotkov maslene maščobe k vsej živilski krmiji, ki vsebuje rastlinske in živalske maščobe. Mlečni dobavitelji mleka bi morali obvezno odvzeti po 5 kilogramov masla na mesec. Brezplačna nakazila za pol kilograma masla na osebo za stare in manj premožne ljudi.

Potrošnja masla zastaja in je po osebno celozadovoljna. Proizvodnja bo pa še dalje naraščala, če bo svet ministrov osvojil predlog komisije Evropske gospodarske skupnosti za enotno ceno mleka na 2,36 šilinga za liter. Da bi preprečili nadaljnjo nadprodukcijo, naj bi povečali skupno ceno za goveje meso za 5 odstotkov (na okoli 16,4 šilinga za kilogram žive teže). S tem

Tretjo nedeljo v oktobru (16. 10. 1966) bo

žegnanje v Dobrli vesi

Popoldan bo

plesna veselica v hotelu Rutar

Igrajo Mežičani.

Vsi prisrčno vabljeni!

sočnost vseh tistih tako imenovanih boleznih civilizacije, ki nasprotno, predstavljajo velikanski tako kliničen kot socialni problem v vseh razvitih deželah.

Pri določanju razlik, ki jih glede na razne patološke oblike opazimo med posameznimi deželami, je vsekakor eden najvažnejših elementov razmerje med dohodki in prehrano. Josue de Castro, eden najbolj znanih učenjakov na tem področju, je prišel do sklepa, da je okrog 10 do 15 odstotkov ljudi na zemeljski obli lačnih, od 30 do 50 pa podhranjenih. Prav ti prebivalci našega planeta so tudi tisti, ki najhitreje postajajo žrtve bolezni, ki so tudi nas nevarno ogrožale še pred petdesetimi leti.

Med 200 dolarji povprečnega dohodka prebivalcev nerazvitih dežel in pa 2000 dolarji, kolikor znaša povprečje dohodka v Združenih ameriških državah, je zagotovo še vrsta vmesnih dohodkov, ki zatem določajo tako tem ustrezen način življenja kot navade, potrebe in, razumljivo, tudi vrste bolezni. Na vsak način je bilo ugotovljeno, da predstavlja vsota 500 dolarjev tisto mejo, kjer začnejo izginjati bolezni revnih in se pojavljajo one, značilne za premožne ljudi. Le-ti se običajno čez mero hranijo, a bolezen, ki jih napada, je bodisi arterioskleroza kot še vrsta drugih. To je potrdila tudi pretekla svetovna vojna: zaradi pomanjkanja živil se je n. pr. v Belgiji med letom 1941 in 1945 za okrog 40 odstotkov zmanjšalo število obolenj sladkorne bolezni, v Švici za sto odstotkov število raznih boleznih zobovja, v Franciji število duševno bolnih, kar je bržkone bila posledica omejitve prodaje alkoholnih pijač itd. Seveda je do tega pojava prišlo, v kolikor so se ljudje morali odpovedati odvečni hrani, kar pa ni eno in isto z dejanskim stalnim pomanjkanjem nujno potrebne hrane, oziroma kronično lakoto, kot jo danes trpe milijonske množice v nerazvitih deželah.

bi poklali več krav, namesto da jih vzgajajo za mlekarice. Razmerje cen mleka in govejega mesa predlaga komisija Evropske gospodarske skupnosti na 1:7.

Tako vidimo, kako se vrti vrtiljak cen: ker ni mogoče predpisati zeleni fronti tržne pravične cene za mleko, nastajajo presežki masla, za katerih odpravo morajo prispevati davkoplačevalci. Pri tem je treba podražiti tudi goveje meso na breme potrošnika, če hočejo obdržati politično ceno mleka. Hkrati pa izgublja izvozna industrija Evropske gospodarske skupnosti na svetovnem trgu možnosti prodaje, ker taka tržna politika onemogoča poljedelskim deželam prodaje. Odgovorna za to je pa bruseljska komisija Evropske gospodarske skupnosti le v manjši meri, vzrok je tembolj poljedelska politika posameznih vlad.

100-letnica vede o dedovanju

Leta 1965 je minilo sto let, odkar je me-nih Gregor Johan Mendel postavil temelje za vedo o dedovanju (genetiko). Preden je prišel do svojih dognanj, je 8 let poskušal križati rastline. Poskuse je izvajal na obširnem samostanskem vrtu v Brnu na Moravskem, v katerem je imel tudi čebelnjak s 50 panji. Zbiral je matice različnih čebeljih pasem in vzgajal križance. Brezuspješni so bili njegovi poskusi, da bi prišlo do plemenitve matice s troji v 4-krat 4 metre velikem in 3 metre visokem prostoru, ki ga je pokril z gazo. Zanimivo je, da je povečal takratni panj in mu razširil žrelo. Čebele je prezimoval v povečanem prostoru — pustil jim je prosto plodišče in medišče, ne da bi jih zoževal kot je bilo tedaj običajno. Odeval jih je šele po čistilnem izletu.

R. J.

**PEČI in štedilnike
znamke Tirolja v
najboljši kvaliteti in naj-
večji izbiri!**

PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRILA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

ZA MLADINO IN PROSVETO

Solidarnost vodi k složnosti

Sedeli smo okoli tabornega ognja in se pogovarjali.

Obravnavali smo vprašanje solidarnosti članov v dijaški zvezi.

Po razgovoru smo prišli do naslednjih zaključkov.

Solidarnost je ena izmed osnovnih potez pobornika ali pobornice za uresničenje koncilskih idej. Solidarnost se kaže navznotraj in na zunaj.

Kako se kaže solidarnost znotraj mladinske skupine? Kaže se tako, da člani drug drugemu pomagajo do spoznanja, kaj je namen in smoter njihovega združenja; da drug drugemu pomagajo izpolnjevati članške dolžnosti; da drug drugega vzpodbujajo h krepostnemu življenju; da drug drugega navdušujejo za delo po načelih njihove zveze; da med seboj razvijajo duha pravega tovarštva in prijateljstva.

Precej je bilo živahno ob razpravljanju o prijateljstvu članov. Prijateljstvo je lahko pravo ali napačno. Pravo prijateljstvo članov ali članic je v tem, da si med seboj

pomagajo tudi v izvendrušvenih zadevah; da se varujejo medsebojnih preprirov; da se v sporih kmalu poravnajo; da drug drugega varujejo slabih navad in zmot; in da brez zavisti tekmujejo za pravi napredek. — Napačno pa je prijateljstvo, ako se drug drugemu laskamo, hlinimo, drug drugega povzdigujejo, zamoščujemo drug drugemu napake, ga v slabih mislih in dejanjih podpiramo in mu dajemo potuho.

Solidarnost pa morajo člani kazati tudi na zunaj. To se zgodi tako, da v pogledu ciljev in nalog svoje organizacije nastopajo vedno skupno; da pogumno nastopajo za čast svoje zveze; da se povsod spodobno vedejo; da drug drugega ne ovajajo, ne črnijo, ne govore za hrbtom in pred drugimi ne ponižujejo; in da ne puste nobene ga člana žaliti ali ga oškodovati.

Če so v kaki zvezi člani solidarni, potem je v njihovi zvezi sloga. To je velika dobrina. Samo v složnem nastopanju članov je namreč mogoče doseči velike in plemenite cilje.

Denar in ženske

Po navadi govorimo o bogatih moških spola, kot da bi ne bilo med ženskami precejšnje število bogatink. Nekatere celo prekosijo po debelih možniških svoje moške tovariše.

Med temi je devet takih z zlatimi zakladi. Vrsto odpira holandska kraljica Julijana. Po svoji materi Viljemini je podedovala velikansko premoženje, ki je izviralo iz bogatih rudnikov v Katangi in iz gumijevih plantaž v Indoneziji. Julijana je dediščino tako pomnožila, da cenijo danes njeno premoženje na 15 milijard šil.

Na drugem mestu bogatink je žena umrlega Aga Kana Yvette Labrousse. Nekoč je bila revna pariška šivilja. Slovela je kot lepota in je bila izbrana leta 1930 za »mis Francijo«. Kot tako jo je neizmerno bogati izraelitski Aga Kan vzel za četrto ženo ter ji je zapustil vse premoženje, ki znaša v šil. 10 milijard.

Tretja v tej zlati vrsti je angleška kraljica Elizabeta. Njena letna plača znaša 30 milijonov šil. Ima pa še zasebno premoženje v obširnih zemljiščih, palačah in draguljih, kar se ceni na približno 6 milijard naših šilingov.

Na četrtem mestu je najlepša izmed milijarder Liana Jurjo, vojvodinja d'Alba, ki ima »samo« nekaj milijard premoženja.

V zlati lestvi je na petem klinu Američanka Nanette Vanderbilt. Pred enim le-

tom se je poročila z navadnim narednikom. Ker pa je še mladoletna, mora še eno leto počakati, da ji pripade dediščina kakih 5 milijard.

Nekaj manj kot 4 milijarde je v blagajnah in v največjih konjušnicah na svetu, ki so last bogatke Suzane Volterra. Sledi ji Barbara Hutton, ki se je že štirikrat razporočila, kar kaže, da ji tudi njene milijarde ne prinašajo sreče.

Med prvih deset največjih bogatink sveta prištevajo tudi bivšo ameriško poslanko v Rimu Klaro Booth-Luce. S svojimi milijardami je podprla kandidaturo generala Eisenhowerja za ameriškega predsednika. Njena veleposlaniška plača ji je služila le za dnevni drobiž.

Poleg naštetih žive v kupih milijonov še številne druge ženske v Južni Ameriki in tudi v Vzhodni Aziji. Toda pri teh gre le za milijone, kar pomeni v tej vrsti ženskih bitij že malenkost.

Iz »Novega lista«

● Modernizacija ameriškega izvrševanja kazni nedvomno naglo napreduje. V zvezni državi Oklahomi so nedavno izdali zakon, po katerem si lahko vsak kaznjenec za 20 dni skrajša zapor, če prostovoljno da kri. Enak ukrep so sprejeli tudi v kaznilnici Alcatraz pri San Franciscu.

Earl Derr Biggers:

30

KITAJČEVA

papiga

Lahen nemir je preletel upravnikov obraz. »Da — to ime sem slišal in sicer v kaj čudni zvezi. Pred nekaj leti je naš šef dal to hišo natančno pregledati ter povsod napraviti alarmne zvonce. Srečal sem ga v veži, medtem ko so rokodelci delali na oknih, ter mu rekel pol v šali: »Sedaj pa ne bo nihče neopažen mogel vlomiti. Tako mogočen borzijski mogočnej, kakor ste vi, ima gotovo marsikakega sovražnika!« Gospod Madden me je globoko pogledal. »Le en človek je na svetu, ki se ga bojim,« je odvrnil, »edino enega, in ta je Jerry Delaney. Spomnite se tega imena, če bi se kaj zgodilo!« To sem mu obljubil. Obrnil se je in odhajal. »In zakaj se bojite tega Delaneya?« sem zaklical za njim. To je bilo predrzno in on ni takoj odgovoril. Nekaj hipov me je zamišljeno gledal ter potem počasi dejal: »Jerry Delaney ima kaj čuden poklic. V svoji stroki je vražje dobro izvežban!« Po teh besedah je odšel v knjižnico; jaz pa sem vedel, da bi bilo brez pomena, izpraševati ga še kaj.

18.

Bob in Charlie sta se molče pripeljala po Aveniji v živahnější del Pasadene.

»Najin uspeh?« je vprašal mladenič. »Zdi se mi, da nisva mnogo izvedela.«

Chan je skomizgnil. »Večidel malenkosti. Toda malenkosti utegnejo zrasti in obroditi najlepši sad.«

S kolodvora so vsako uro vozili avtobusi v Hollywood. Prišla sta ravno prav, da sta ujela opoldansko zvezo.

»Pazite, Charlie!« je menil Bob. »Tukaj v trgovskem delu Holywooda je raj avtomobilskih trgovcev.« Radovedno si je ogledoval. »Najslikovitejše tovarniško mesto na svetu! Brez kadečih se dimnikov.«

Pavla Wendell ju je pričakovala v sprejemnici filmske trdnice, pri kateri je bila nastavljen. »Pojdita z menoj! Najprvo bomo zajtrkovali, potem vama razkažem filmsko mesto!«

Z začudenjem si je Charlie Chan ogledoval dolgo cesto, na obeh straneh obrobiljeno s pročelji kulis. »Moja starejša hči bi se gotovo tako rada sedajle tod sprehajala z menoj. Mnogo ji bom imel pripovedovati doma.«

Z blesteče sončne svetlobe so stopili v ogromno poslopje, ki je bilo kakor kaka veletrgovina, in v filmsko delavnico, ki je bila opremljena kakor elegantna restavracija. Na mizah so stale svetilke, ki so jim rdeči senčniki zastirali luč. In pri vhodu je imenitno oblečen natakhar vihal svoj nos.

V 16. stoletju pri nas

Na pretres, ki ga je povzročila protestantska reformacija, je katoliška Cerkev odgovorila s tridentinskim cerkvenim zborom, ki je z malimi presledki trajal celih 18 let (od 1545 do 1563). Vzkliči so novi redovi kot n. pr. usmiljeni bratje, usmiljene sestre, lazaristi, jezuiti. Posebno jezuiti, očetje Jezusove družbe, so s svojim geslom »Vse v večjo slavo božjo!« pričeli neizprosni boj proti protestantskim krivim naukom. Pri nas so uvideli, kako važne so knjige tudi za katoliško versko obnovo ljudstva. Zato so nam dali jezuiti tudi vrsto knjig. Ko je posegel v boj proti protestantom cesar Ferdinand, je protestantizem izginil s slovenske zemlje. Ohranil se je le še v Prekmurju, ki je dolgo let spadalo pod Madžare.

Pisatelji katoliške verske obnove

(1598 — 1768)

Osrednja osebnost katoliške verske obnove pri nas je bil Tomaž Hren (1560—1630), škof ljubljanski. Sam sicer ni bil pisatelj. Je pa skrbel, da se je širil med naše ljudstvo katoliški tisk. Pod njegovim vodstvom je jezuit Janez Čandik v Gradcu l. 1613 izdal v 3000 izvodih knjigo »Evangelia inu

listuvi«. Dve leti nato je isti Časnik priredil slovenski prevod Kanizijevega katekizma.

Matija Kastelec (1620—1688), župnik in pozneje kanonik v Novem mestu, je leta 1678 izdal v Gradcu Bratovske bukvice sv. Roženkranca, v Ljubljani pa l. 1684 knjigo premišljevanj »Nebeški cilj«. Leta 1688 je izšel njegov »Navuk christianski«, nekaj katekizem v obliki dvogovora. Kastelec je pisal v dolenskem narečju.

Redovnik in izvrsten pridigar Janez Svetokriški (1645—1714) je izdal v petih zvezkih svoje pridige, ki obsega 233 pridig na skoraj 2900 straneh. Ta priročnik ima naslov »Sacrum Promptuarium«. Njegov jezik je preveč baročno napihnjen in ima veliko germanizmov.

V to dobo spada tudi Janez Vajkard Valvasor (1641—1693), ki sicer ni bil slovenske krvi, je pa veliko storil za slovenstvo. Hotel je svojo slovensko domovino pokazati svetu in je zato izdal svoje obširno delo »Slava vojvodine Kranjske« v 4 debelih knjigah s skupno več kot 3200 stranmi in 500 slikami. Ta knjiga v nemščini je izšla leta 1689. Namenjena je bila srednjeevropskemu izobraženstvu, ki naj bi po njej spoznalo podobo slovenskega naroda in njegovega jezika. Valvasor je porabil zanjo vse svoje imetje.

ZA NAŠE MALE

Domače živali

Že davno je človek spoznal koristi, ki mu jih nudijo razne živali; zato si jih je udomačil.

Udomačil si je mačko, psa, ovco, kozo itd. Pes mu je zvest spremljevalec, čuvaj črede in doma. Pes se hrani s surovo in kuhano hrano. Z ostrimi zobmi rad hrusta kosti. Koza daje mleko in meso, ovca pa še volno. Obe uživata rastlinsko hrano.

Pozneje si je človek udomačil tudi konja in govedo. Konj je najčistejša domača žival. Konj je tudi zelo pameten. Vozi lahke in težke vozove. Zelo lepi so jahalni konji.

Govedo — vol in krava — opravljata na kmetih najvažnejše delo. Vlačita vozove ter plug in brano. Dajeta gnoj, s katerim najbolje obnavljamo zemljo, da ostane rodovitna. Krava nam daje mleko, kožo in roževino. Imamo pa še druge domače ži-

vali. Prašič nam daje meso, slanino, kožo in drugo. Hrani se z repo, krompirjem, kurozo in raznimi odpadki. Rije po zemlji in požre vse, kar dobi.

Domači zajec ali kunec daje okusno meso, nekatere njegove vrste pa tudi dlako, iz katere dobivamo posebno volno.

Kokoši, race, gosi in pure nam dajejo jajca, meso in perje.

V gozdovih in puščavah pa žive divji sorodniki naših domačih živali.

France Bevk:

Jutri prav zarana

Jutri prav zarana pride stara mama.

In ob sedmi uri bo odprla duri.

Osem bo odbila v peč' bo zakurila.

Ko bo že deveta, pricaplja še teta.

Bo deset minila, kavo bo nalila.

Ko enajst bo šteta, kava bo zavreta.

Ko pa poldne udari, kavo ženki stari bosta posreballi.

Na znamenje so privreli statisti ter zasedli prostor.

Chan je vse to navdušeno opazoval. Toda Bob, ki ni imel niti trohice lepe čednosti, ki se imenuje potrpežljivost, je postal nemiren. »Vse je prav in lepo!« je godrnjal. »Toda sedaj k stvari, prosim! Kaj je novega o Eddieju Bostonu?«

»Njegov naslov imam,« je odvrnila Pavla. »Ampak dvomim, da bi ga sedajle mogli dobiti.«

Nedaleč je prihajal mimo starič, ki je Bob v njem takoj spoznal patriarha z Maddenove farme. »Halo, Pop!« je zaklicala deklica. »Ali veste, kje tiči Eddie Boston?«

»Ah, gospod Eden, kako se vam kaj godi?« je hreščal starček. »Ali hočete obiskati Eddieja Bostona? Slabo ste naleteli, ker Eddie je že na potu v San Francisko. Vsaj rekel mi je, da pojde tja, ko sva snoči govorila.«

»Kaj pa bo tam počel?«

»Zdi se mi, da je kar čez noč dobil denar!«

»Res?« Bobove obrvi so se zožile.

»Srečal sem ga na cesti, ko smo se vrnili iz puščave. Prišel je z vlakom. Pa sem ga vprašal, čemu je to storil. Sem imel nujne opravke,« je odgovoril. »Jutri pojdem v Frisko. Snemanje je sedaj končano, pa bi rad malo poskrbel za svoje zdravje!« Pravil mi je, da že od devetnajstega leta ni bil več na zahodni obali, pa ga zato strašno vleče v odnotne znane kraje.«

»Aha! Iskrena hvala, gospod!« Bob je

odhajal s Pavlo k vratom. »Zopet razočaranje, Charlie! Ali sploh kedaj prideva do cilja? Za enkrat nama je tiček vsekakor ušel.«

»Madden mu je seveda dal denar za pot, da izgine odtod. Ali mar ni rekel Boston, da mu je o Delaneyevem koncu vse znano? Kako bi bil vse to izvedel? Ali je morda v sredo zvečer bil v puščavi?« Stopili so na cesto. »Midva morava dalje. Kdaj se vrnete, milostna gospodična?«

»Popoldne. Prejela sem nov rokopis — tokrat potrebujem mesto strahov.«

»Mesto strahov?«

»Da, zapuščen rudarsko naselbino. Zato moram obiskati jamo v Petticoatu. To je v gorovju okrog pet in dvajset kilometrov daleč od Eldorada. Pred desetimi leti je imela naselbina še blizu tri tisoč prebivalcev, danes pa ni več žive duše tam. Le razvaline, kakor v Pompejih. Ali si je ne bi hoteli ogledati? Je zelo romantično!«

»Velja! Torej na svidenje v vaši ljubljeni puščavi!«

Najela sva si avto za Los Angeles. Bob je nagovoril svojega tovariša. »Ali nikdar ne izgubite poguma, Charlie?«

»Nikdar, dokler je le količkaj opravka. Imava še tisto gospodično Fitzgerald. Četudi je ptica-pekva, pa menda vendarle ni odletela!«

»Rajši vi govorite z njo...«

»Ne, sedaj ne pojdem z vami. Bi vas le oviral. To damo morate sami obiskati. Potrudite se in izvedite, kaj ve o Delaneyu.«

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

GEORGE MIKES:

O AMERIKI IN AMERIČANIH

NEKAJ ZA ŠALO, NEKAJ ZARES

FANT OD FARE

V Ameriki se svetijo čevlji skoraj tako kakor v povojni Angliji hlače. Samo izredno oprezen in odločen človek se bo znal ogniti, da mu ne bodo očistili čevljev štirikrat ali petkrat na dan pri stojnicah, popravilnicah čevljev, pri brivcu in na ulici. Američani so narod, ki nikoli ne pozabi na čevlje.

V Angliji sem veljal za zmerno ali vsaj za znosno dobro oblečenega človeka. Ko pa sem prišel v Ameriko, me je brat brž začel rotiti, naj grem in si kupim novo obleko; rekel je, da sem videti kot kak berač zelo povprečnih zmožnosti in iz nižjega beraškega davčnega razreda. (V Ameriki je vsakdo uvrščen glede na dohodke v neki davčni razred.)

Oblačiti se moraš po temle pravilu:

Zavrzi vse svoje srajce in si kupi nove — rdeče srajce z velikanskimi črnimi lisami ali, če želiš, s krožci; škrlatne srajce, vse poslikane z oljnozelenimi metulji, ali nebeško modre srajce z rjavimi ribami. Omišljaj si tudi nekaj ovratnic — na primer eno, ki bo vodoravno razdeljena v modre in zlate proge, vsa porisana z metulji in ribami. (Za izlete si seveda lahko kupiš kake reči, ki ne bodo povsem tako umerjene kot naštetje.)

Rokave pri suknjiču si daj zlikati tako, da bodo robovi ostri kakor britev, prav tako kot jih imaš na hlačah. Potem si zatakni v usta velikansko cigaro. Dolžina tvoje cigare bo v sorazmerju s tvojo pomembnostjo.

Naposled si kupi še klobuk. Glede klobukov so ameriški predpisi o spodobnosti zelo natančni. Preden vstopiš v sobo, se moraš pokriti, pa naj bo to urad ali stanovanje. Pač pa ne smeš biti pokrit v dvigalu, razen v poslovnih zgradbah, kjer moraš biti pokrit. Kadar koli si v dvomih, pušči klobuk na glavi.

ČAS IN PROSTOR

Ko si se oblekel, se zapódi. Kam se zapodiš, je vseeno — nekam pač, zakaj tudi vsi drugi ljudje se tam podijo na vse kraje. V Ameriki imajo ekspresna dvigala in ekspresne podzemeljske vlake, imajo lokale, kjer lahko poješ kosilo s štirimi jedmi v 90 sekundah, in imajo ladjedelnice, v katerih vsako uro izdelajo dve križarki.

Če mislite, da so londonski podzemeljski vlaki ob urah, ko se ljudje vozijo v službo ali iz nje, natlačeni, se motite. V primeri z newyorško podzemeljsko železnico ob istem času vlada na londonski prav puščavniška samota. V newyorški vam ljudje tebi nič meni nič sedajo na glavo ali na

Bob je torej ob vhodu na oder gledal: šča Mason stisnil vratarju v roke en dolar, zato pa je smel pogledati tablico z naslovi igralcev. Izvedel je, da stanuje Norma Fitzgerald v hotelu Wynnwood.

»Videti ste izkušen v takih raziskovanjih,« se je nasmehnil Chan.

Bob se je zasmejal. »Smo pač možje, ki poznamo svet.«

Kitajec si je poiskal klopco na Pershing Square, njegov spremljevalec pa je odhitel v hotel Wynnwood. Poslal je gor svojo posetnico ter je moral v skromnem salončku precej dolgo čakati, preden je prišla igralka. Bila je najmanj trideset let stara, najbrž celo več, toda njene oči so bile mlade in živahne.

»Gospod Eden?« je vprašala in koketno dvignila trepalnice. »Me zelo veseli, da vas vidim! Toda ne razumem, kaj bi vas utegnilo napotiti k meni.«

»Najprvo bi vam rad povedal, da sem bil čisto zamaknjen v vaše petje v radiu. Vaš sopran je kar čaroben!«

Gospodična Norma je žarela. »Kaj takega rada slišim. Pa sem pri vsem tem že nekaj dni prehlajena ter nikakor ne morem popolnoma razviti svojega glasu.«

»Meni je zadoščal. S takimi zmožnostmi bi morali že zdavnaj biti v veliki operi.«

»To so mi že večkrat rekli in sem imela tudi priliko. Toda ljubše mi je intimnejše gledališče. Že kakor nedoraslo dekletce sem nastopala v...«

»Če smem sklepati po vaši mladostni po-

ramena — kakor golobi na trgu Sv. Marka v Benetkah; starejše gospe se vam bodo plazile čez kolena in nekaj prav navadnega je, da najdete nekaj otrok po svojih žepih. Ko boste že mislili, da je voz natlačen tako, da bi ne bilo več prostora niti za enega samega potnika, ga bo na prihodnji postaji naskočila skupina sedmih veselih fantov, držali se bodo za roke in se skupaj pognali iz primerne razdalje, dokler ne bo kinetična energija, ki bo tako nastala, iztisnila na drugi strani nekaj odvečnih potnikov iz voza kar skozi zaprta vrata in okna.

Američani delajo v naglici, govorijo v naglici — v kratkih, odsekanih stavkih — spijo v naglici in celo pijejo v naglici, nestrpnost zlivajo vase neverjetno število manhattanskih cocktailov, martinijev ali navadnih whiskeyjev. Ni jim do pijače same, tem-

VLAK, ki se ustavlja po potrebi

Ves dan je deževalo. Malo izletniško postajališče V. v bližini večjega mesta je bilo videti melanholično. Zelenje, ki ga je obdajalo, se je zvijalo pod težo naliva. Dež je padal kot akcije na borzi, ki ne prinašajo dividend.

Nedaleč stran se je iz lokomotive sukljal dim. Železniški uslužbenci so kvartali, ker niso imeli drugega dela. Na vlak, ki je pravkar odpeljal, ni vstopil niti en potnik.

Na postaji se je nenadoma pojavil rejen gospod s psom nedoločene pasme. Pes je šel spredaj, kakor da bi vlekel gospoda. Kazalo je, da sta se vračala z izleta. Oba sta bila mokra, vendar je bil gospod očitno moker tudi navznoter.

Privzel je psa za edino klop, ki je bila pod streho, kar je lepo ilustriralo odnos med gospodom in psom. Potem je šel iskat ljudi. Opazil je službujočega uradnika v garderobi, kako brezbržno kvarta. Poskušal je najti vhod, se zamajal in skoraj padel. Uspelo mu je spregovoriti:

»Kdaj odpelje večerni vlak?«

»Odpeljal je pred četrtr ure,« je zamrmral uradnik.

»Kdaj pa — naslednji?«

»Čez dve uri.«

Gospod se je odzibal. »Nesramnost!« je rekel.

Uslužbenci so izjavo sprejeli s kratko diskusijo o tem, koliko količine je imenovane mu gospodu steklo po grlu.

Ura je kazala pol osmih. Vrata so se zopet odprla.

stavi, ni še tako dolgo od tistihmal? Pa naj vam razložim, zakaj sem vas obiskal! Sem star tovariš enega izmed vaših prijateljev, namreč Jerryja Delaneya. Saj ga poznate?«

»Seveda — že dolgo!« Nagubancila je čelo. »Ali ste kaj slišali o Jerryju?«

»Ne, ravno ne! In zato prihajam k vam. Silno mnogo mi je na tem, da bi zvedel za njegovo bivališče. Pa sem si mislil, da bi mi morda vi lahko pomagli?«

V hipu se je ohladila. »Star tovariš ste rekli?«

»Kako pa! Kajkrat sva bila skupaj pri Jacku Mc Guireju na štiriinštirideseti cesti.«

»Res?« Pomisleki so jo minili. »Tedad pa veste o Jerryju prav toliko ko jaz. Pred štirinajstimi dnevi mi je pisal iz Chicaga — precej skrivnostno pismo. Upal je, da me bo v kratkem tukaj obiskal.«

»Kaj je nameraval, vam ni sporočil?«

»Kaj pa naj bi nameraval?«

»No, če vam ni znano: Jerry se je pripravljal na lep dobiček.«

»To je zanj zelo razveseljivo! Dobri dečko od tistihmal pri Mc. Guireju ni imel več bogve kake sreče.«

»Res je. Sploh pa, ali vam je Jerry kaj pripovedoval o gospodih, ki so obiskovali ono igralnico? O bogatih dedcih? Saj sva tamkaj večkrat imela izdaten ribji lov.«

»O tem mi ni nikdar govoril. Čemu neki?«

»Mislim le, ali vam je kdaj omenil ime P. J. Madden?«

več pijejo z namenom: v najkrajšem močnem času želijo postati primerno pijani.

Potem se boš moral privaditi razsežnostim raznih reči. Nebotičnik Empire State Building ima 102 nastropji in mestni del Rockefeller Center ima več prebivalcev — ali bolje, več ljudi dela v njem — kot v dosti velikih in slavnih evropskih mestih. Teksas je trikrat tako velik kot Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, čeprav so Združene države same komaj tretja država po velikosti na meriškem kontinentu. Sladkornica, ki jo boš našel na svoji mizi, je že sama nebotičnik. Videl boš škatle za vžigalice, pred katerimi se lahko skrijejo naši manjši kovčki, in vsaka posamezna vžigalica bi bila kar primerna za poleno v Angliji. Če si naročiš v restavraciji južnjaško pečeno piščico, ti bodo prinesli toliko kosov, da kratko malo ne boš mogel verjeti, da ni to južnjaško pečeno noj in, če boš pojedel vse, se boš studil sam sebi. Nedeljska izdaja kakega časnika je precej podobna celotni Britanski enciklopediji in na Coney Islandu je toliko zabavišč na kupu, v vrsti, ki je dolga

P. ROBINSON:

»Slišite, kaj ste mi pa natvezli? Kaj ni v voznem redu niti enega vlaka ob sedem in petdeset?« je vzkliknil gospod s takšnim glasom, da je prebudil nekega uslužbenca, ki je med kvartanjem zaspal.

Rejeni gospod, ki ga je alkohol vse bolj obvladoval, je postajal tudi vse bolj vznemirjen. Kričal je in pri tem je pomagal tudi pes. Uradnik, ki se je pravkar prebudil, se je dvignil z zaboja; in ker ga igra ni zanimala, je sprejel obveznost, da z gospodom razčisti vprašanje voznega reda.

»Ampak tale vlak ustavlja samo po potrebi! Ne vidite pripombe?«

Nekaj minut je trajalo, preden je gospod prebral: »Vlak ob sedmih in petdeset ustavlja samo v primeru potrebe, in to, kadar prodajo najmanj 40 vozovnic.«

V naslednjih minutah se je v gospodu porodila veličastna in izjemna odločitev. Točno ob sedmih in oseminštirideset se je ponovno vrnil in rekel:

»Kdaj boste vendar odprli blagajno?«

Železniški uradnik, ki je izgubljal pri igri, je močno udaril s pestjo po mizi:

»Rekel sem vam, da odpelje vlak šele čez dve uri!«

Gospod ga je pogledal z zmagoslavnim nasmeškom. S polomljenim jezikom je izrekel nekaj besed, ki so naredile globok vtis.

»Potujem ob sedmih in petdeset! Ste razumeli? Dajte mi štirideset vozovnic do mesta!«

Vtis je bil res globok. Za trenutek so pre-

Nedolžno je pogledala mladeniča. »Kdo pa je P. J. Maden?«

»Ena največjih denarnih mošenj v deželi. Če berete časopise...«

»Le redko kdaj. Moj poklic mi jemlje ves čas. Niti ne slutite ne, kako dolgo se moram vaditi...«

»To si lahko mislim! Toda sedaj gre za Jerryja. V skrbem sem zanj.«

»V skrbem? Zakaj?«

»No, njegovi posli vendarle niso brez nevarnosti.«

»O tem mi ni nič znanega.«

»No, pa pustiva to. Resnica je, da je Jerry Delaney ono sredo zjutraj prispel v Barstow ter je kmalu nato izginil brez duha in sluha.«

V očeh žene se je pokazalo vznemirjenje. »Menda vendar ne mislite, da se mu — da se mu je kaj zgodilo?«

»Vsekakor se tega zelo bojim. Saj veste, kakšen je bil Jerry. Brezobziren.«

Norma Fitzgerald je za hip pomolčala. »Da, da,« je prikimala, »divja nprav. Ti rdečelasi Irci...«

»Res je!«

Zelene pevkine oči so se zožile. »Saj ste poznali Jerryja, kajne?«

»Kajpada!«

Vstala je. »Od kdaj pa ima rdeče lase?« Njen ljubeznivi nasmešek je izginil. »Niti besedice več vam ne zinem o njem! Sprevedala sem vas. Vi pa iščite Jerryja brez moje pomoči. Res ne vem, kje biva. Sedaj pa z Bogom!«

več milij, da bi se lahko kaka manjša balkanska dežela kratkočasila celih sedem let.

Neki moj prijatelj, evropski slikar, je kmalu po svojem prihodu v Združene države portretiral ravnatelja neke velikanske trgovske družbe s podružnicami po vsej državi. Ravnatelju je bila slika zelo všeč in vprašal je, koliko stane.

»Dve sto dolarjev,« je odvrnil prijatelj.

»Dobro,« je pokimal veliki mož. »In koliko bi mi računali, če naročim več izvodov?«

Prijatelj je bil rahlo užaljen, vendar mu je bil denar zelo potreben, zato je vprašal ravnatelja:

»To je različno... Koliko izvodov bi potrebovali?«

»Petsto.«

»Oprostite... nisem čisto dobro razumel.«

»Pet sto sem rekel. Veste, rad bi, da bi moja slika visela po vseh pisarnah naše družbe, povsod po Združenih državah. Vendar nisem pripravljen plačati več ko sto dolarjev za kos.«

Umetnik v mojem prijatelju se je uprl:

»Ne zamerite, gospod... umetnik sem in ne...«

»Če ste umetnik, opravite svoje delo hitro,« se je odrezal veliki mož in kupčija je bila sklenjena.

Tako je evropski umetnik začel svojo umetniško pot v Združenih državah. Zdaj se je specializiral za portretiranje ravnateljev velikih trgovskih družb in portretov sploh noče delati v manj ko dvesto izvodih. Godi se mu imenitno. Tihožitje izpod njegovega čopiča stane pet sto dolarjev; če pa naročite 12 tucatov, dobite dvajset odstotkov popusta.

kinili igro in ga debelo gledali. Uradnik mu je odšel štirideset vozovnic. Ko je prihajal vlak, se je gospod napotil proti izhodu.

»Počakajte!« je zavpil uslužbenec. »Kam vodite psa?«

Popotnik ga je pogledal, kakor da ga ne razume.

»Niste mi pokazali vozovnice za psa!«

»Karto za psa! Človek božji! Jaz imam štirideset vozovnic!«

Uslužbenec je skomignil z rameni: »Imeti morate posebno vozovnico za psa, sicer ga ne morete odpeljati s seboj!«

Rejeni gospod se je strahovito razburil in pričel kričati, a ni nič pomagalo. Vlak je odpeljal brez njega, naslednjega dne pa so časniki prinesli vest: »Bešni popotnik. Na železniški postaji V. je sinoči vinjen potnik B. počel vse mogoče izgrede. Železniško osebje ga je obvladalo z veliko muko. Zdaj bo pred sodiščem odgovarjal za materialno škodo, telesne poškodbe in žalitve uslužbencev v uradni dolžnosti.«

V zadregi je stal pred njo. »Toda vaše petje mi je napravilo res veselje!«

»Saj lahko večkrat poslušate — radio je za vse!«

Bob se je vrnil na Pershing Square. »Niste imeli dosti sreče?« je menil detektiv.

Mladi mož mu je povedal, kaj se je zgodilo. »Do ušes sem se blamiral,« je skrušeno končal.

»Nikar se ne zmenite za to! Ženska je bila pretkana.«

»To naj mi bo v nauk! Toda poslej morate vi delati!«

Povečrjala sta v hotelu ter se ob pol šestih z vlakom odpeljala v Barstow. Ko se je začelo mračiti, je menil Bob: »Sedaj mineva dan, ki sva se od njega toliko nadejala. In kaj sva dosegla? Tako ne pojde več. Obvestiti morava policijo...«

»Oprostite, če vas prekinjam! Toda pomislite, prosim, da se vsi najini dokazi prelivajo kakor cvetlice, ki se zrcalijo v ribniku. Madden je vsemočen gospod — njegova beseda je kakor postava.«

Vlak je obstal na postaji. »Kaj naj poveva policiji? O mrtvi papigi, o čenčah stare pušavske podgane, ki je pol slepa in morda zmešana — o potni torbi, polni stare obleke? Ali res moreva mogočnega človeka obdolžiti umora s takimi abotnimi indicijami? Kje je mrlič? Vsak policijski uradnik se nama bo smejal!«

(Dalje prihodnjič)

Avstrijska televizija

NEDELJA, 16. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje. Glasba ne pozna meja — 18.15 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.50 Kratka poročila — 19.00 Pojmo, plešimo in igrjamo. Glasbeni sestane — 19.30 Aktualni šport — 20.05 1. večerna poročila — 20.15 Radijski prenos Svobodni Berlin: „Zmote — zmešnjave“ Thodorja Fontaneja — 22.00 Kristjan v času. Pogovori o aktualnih problemih — 22.25 2. večerna poročila.

PONEDELJEK, 17. oktobra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma; tečaj francoskega jezika — 19.00 Pustolovščine pod vodo — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Enaindvajset. Quiz za vse — 21.00 Gentlemen prosijo k blagajni (III.). Dokumentarna kriminalna televizijska igra — 22.20 Čas v sliki — 22.40 Javni pogovori.

TOREK, 18. oktobra: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleškega jezika. 19.00 Preudarjanje prinaša obresti — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 „Glasbeni mojster“. Glasbena komedija Giovannija Battiste Pergolezija — 21.10 Obzorja, razgledi, poizvedovanja, pojasnila — 21.55 Čas v sliki — 22.15 Z očmi naših otrok — Kdor noče poslušati, mora čutiti.

SREDA, 19. oktobra: 10.00 Televizija v šoli: Upor, izdajstvo, umor tirana. Razpravljanje o dogodkih 20. julija 1944 — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Ločen od mize in postelje — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje. Listamo v slikanici „Teta in tjučen“ — 17.25 Iz življenja Schlumpfe: Neprični Schlumpf — 17.40 Begunci. Angleška kratka filmska serija — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma. Tečaj francoskega jezika — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Avstrijski portret: Anton Benija — 20.40 Časovni ventil; kabaretna oddaja — 22.00 Čas v sliki — 22.30 Kongres plava.

ČETRTEK, 20. oktobra: 11.00 Televizija v šoli: Kratka poročila — 11.03 Gost pri Alfredu Kubinu — 12.00 Pisani denar iz vsega sveta — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Benvenuti in Italiji (3) Tečaj italijanskega jezika — 19.00 Športni kalendar — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 „Končni krog“, televizijska igra Terrenceja Trttigana — 21.25 Iz prve roke. Kritični kulturni pogovori — 22.05 Čas v sliki.

PETEK, 21. oktobra: 10.00 Televizija v šoli: Upor, izdajstvo, umor trinoga — 11.00 Program za delavce: Kratka poročila — 11.03 Avstrijski portret — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Za odrasle: Iznajditelji in iznajdbe — 19.00 Kuhinja v televiziji: Zajčje meso z žličniki — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Lastna produkcija: Smrtna nesreča, kriminalna televizijska igra — 21.40 Čas v sliki — 20.00 Albertina-koncert. Glasba, pesništvo in grafika italijanske renesanse 16. stoletja.

SOBOTA, 22. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: Modna ročna dela — 17.30 „Ozki prelaz“, televizijska igra — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Stališče — 18.30 Kratka poročila — 18.40 Dunajski Burgtheater, produkcija južnonemškega radia — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki filmski mozaik — 20.15 Avstrija poje in igra: Heinz Conrads obišče Wiener Augarten — 21.30 Večerna poročila in v žarometu: Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.00 Direktni prenos iz Linza: Avstrijsko državno tekmovanje v latinskoameriških plesih — 23.00 Nočni program: Apačen smeh na Črni gori.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 16. 10.: 6.15 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 17. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pregled sporeda. — Zbori pojejo: mešani zbori iz Globasnice, Pliberka, Škofič in Šmihela, moški zbor SPD „Zarja“ iz Železne Kaple ter moški zbor SPD Loga ves. — Beremo za vas: Josip Jurčič — Deseti brat. (4.). — 18.00 Za našo vas. — TOREK, 18. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Športni mozaik — Koroška kulturna panorama. — SREDA, 19. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 20. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Iz zdravnikove beležnice: Boj proti alkoholizmu. — Kaj pravite k temu? (Družba na volilnih shodih). — PETEK, 21. 10.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. — Cerkev in svet. — Beremo za vas: Josip Jurčič — Deseti brat. (5.). — SOBOTA, 22. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Med nogama vratarja dunajskega Sportkluba je šla streljana žoga Rudiča (Celovec) v mrežo. S tekme Avstrija-Celovec-Sportklub 2:1

Televizija Ljubljana

PETEK, 14. oktobra: 10.40 Tečaj angleškega jezika — 15.50 Tečaj angleškega jezika; ponovitev — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Glasbeni magazin — 19.30 Forma viva-oddaja; Clovek in kultura — 20.30 Festival košarke; Srečanje Evropa: Simenthal (do približno 21.40), v odmoru Cickak — približno 22.00 Srečanje s pevko Juliette Greco — 22.30 Nogometno srečanje Penarol-Real Madrid — posnetek iz Montevidea; evrovizija — 23.15 zadnja poročila.

SOBOTA, 15. oktobra: 17.05 Lutkovna oddaja — 18.10 Vsako soboto — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Oživele kronike — Škofja Loka — 19.10 Dubrovniške poletne prireditve — 19.40 Cickak — 20.30 Potovanje na streho sveta — film iz serije Ekspedicija — 22.00 Serijski film — 22.50 Festival košarke — posnetek srečanja Simenthal-Olimpija — 23.20 Kleinschuster sextet — oddaja iz cikla Jazz festival na Bledu — 23.50 Zadnja poročila.

NEDELJA, 16. oktobra: 9.30 Narodna glasba — 11.50 Kapetan Tenkeš — serijski film — 18.30 Poročila — 18.35 Kulturni film — 19.54 Intermezzo — 20.30 Festival košarke — srečanje Olimpija-Evropa (do 21.40), v odmoru Cickak — 22.40 Serijski film — 23.30 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 17. oktobra: 10.40 Tečaj ruskega jezika — 11.40 Televizija v šoli: Pomen discipline v družbenem življenju — 12.05 Izdelajmo sami hidrogliser — 15.50 Tečaj ruskega jezika — 16.55 Tečaj angleškega jezika — 17.40 Disneyev svet — serijski filmi — 18.30 Televizijski obzornik — 18.45 Izobraževalna oddaja — 19.05 Za danes in jutri — 19.40 Televizijska pošta — 20.30 Rezerviran čas — 22.00 Biseri glasbene literature — 22.30 Zadnja poročila.

TOREK, 18. oktobra: 18.40 Kulturna reportaža — 18.55 Svet na zaslonu — 19.40 Televizijski obzornik — 20.00 Celovečerni film — 21.30 Kulturna tribuna — 22.10 Zadnja poročila.

SREDA, 19. oktobra: 10.40 Tečaj angleškega jezika — 15.50 Tečaj angleškega jezika — 17.35 Poročila — 17.40 Tiktak: Sanjica — III. del — 18.25 Televizijski obzornik — Izbrali smo za vas — zabavno glasbena oddaja — 19.30 Mozaik kratkega filma — 20.30 Cickak — 20.35 Borut Trekman: Večer o Edith Piaf — predstava Mestnega gledališča Ljubljana — 21.35 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 20. oktobra: 11.00 Tečaj angleškega jezika — 11.30 Glasbeni pouk — 16.10 Televizija v šoli: Pomen discipline v družbenem življenju —

16.35 Izdelajmo sami hidrogliser — 18.25 Televizijski obzornik — 19.10 Uvertura za diskoteko — 19.40 Cickak.

PETEK, 21. oktobra: 10.40 Tečaj angleškega jezika — 15.50 Tečaj angleškega jezika — ponovitev — 18.25 Televizijski obzornik — 18.45 Filmski pregled — 19.30 Telesna kultura — 20.30 Cickak — 20.35 Celovečerni film — 22.00 Zadnja poročila.

Za tiskovni sklad so darovali:

Mauser Karel, Cleveland, 10.— \$; Savinšek Stanko, Francija, 4.— \$; Wister Terezija, Otož, 100.— \$; Korenjak Janez, Šmarjeta v Rožu, 67.50 \$; Kopeinik Jože, Celovec, 40.— \$; Šteflič Franc, Avstralija, 35.— \$; neimenovani, Zgornji Kot/Sele, 30.— \$; Mauser Otmar, Toronto, 2.— \$; Stanovnik Janez, Toronto, Kastelic Jože, Toronto; Tratnik John in Arčnik Fr., Windsor, po 1.— \$; Wister Terezija, Trebinje, 30.— \$

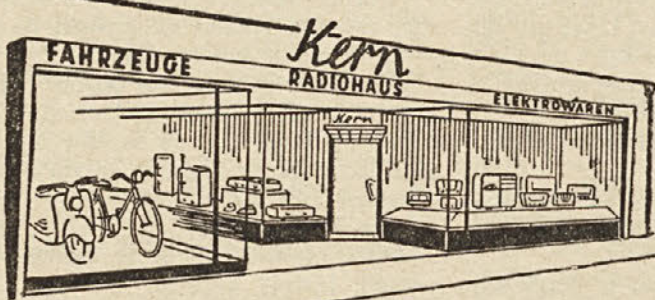
Po 20.— \$: Kuster Marija, Zitara ves; Potočnik Martin, Žvabek; Golobitsch Frančiška, Celovec; neimenovani, Malošče; Wieland Hans, Judenburg; č. g. Kristof Mihael, Celovec; č. g. Škofič Jakob, Loče; Kuster Marija, Zitara ves; Starman Andrej, Spital; Janežič Janko, Leše; č. g. Pipp Vilko, Smiklavž; Sušnik Jožef, Radiše; Peteršinek Martin, Srednje Trušnje; neimenovani, Sele.

Hubert & J. Preschern

Zgor. Dobje, pošta: 9582 LATSCHACH-LOCE
Telefon 04252-263. — Strokovno polaganje umetnih plošč in vseh vrst podov (tal) ter oblog iz klobučevine. Prav tako tudi ostruženje in lakiranje starih in novih podov.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI
**Radiohaus
KERN**
Klagenfurt, Burggasse

...gut, besser, **A&O**

Vom 14. bis 20. Oktober 1966:

A&O-Markenwaren, die wir jetzt empfehlen:

ASO-TEE »ROT-GOLD« 7.-
die Mischung mit dem herrlichen Aroma
2 Packungen à 20 g oder 1 Großpackung à 50 g

RENÉ WEINBRAND 39.80
der beliebte Qualitätsweinbrand
1 Flasche = 0,7 l

A&O WINTERMISCHUNG 5.80
Edel-Hustenmischung, feinst gefüllt
1 Packung = 200 g

...und als A&O-Preisschlager
STRUMPFHOSEN 37.50
Größe I, II, III — beige, olivgrün, schwarz, 1 Stück
brombeer, dunkelbraun
Unverkümmelt, empfindlich, nicht kontaminierte Hosiery

Außerdem noch: 3% A&O-Rabatt!

10 JAHRE A&O = 10 JAHRE QUALITÄT

IZŠLA JE

Družinska pratika 1967
KUPITE JO!

SADJARJI!

Sadna drevesa vseh vrst v veliki izbiri v strokovni drevesnici jabolčnih, hruškovih in češnjevih drevesc. Po znižanih cenah dobite: orehe, češnje, slive, naravne ribezlje, kosmulje in vinske trte.

Ing. MARKO POLZAR, pd. Lazar
ŠT. VID V PODJUNI

Enonadstropno hišo

(dvorišna stavba) na dvojezičnem ozemlju Koroške, 6 km vzhodno od Celovca, prodam. Obstoji iz 4 stanovanjskih prostorov z vodovodom, garažo in vrtom. Velikost cele parcele je 2000 m². Ponudbe pošljite na upravo lista pod številko „10“.

**Velika zaloga
perila
blaga
in volne**
za moške, ženske in otroke

L. Maurer
Klagenfurt, Alter Platz 35

KMETJE POZOR!

NAJNOVEJŠE KMETIJSKE
STROJE, MLATILNICE,
TRAKTORJE, KOSILNICE,
MOPEDE, KOLES,
HLADILNIKE, PRALNE
STROJE, ELEKTRIČNE
MOTORJE
BRZOPARILNIKE (kotle)
KOTLE ZA ŽGANJEKUHO
SADNE STISKALNICE (preše)
VSEH VRST

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246